

GRADISOV VESTNIK

30 LET

LETO XVII — 211

Ljubljana, november 1975

GLASILO GRADISA

Gradis ob tričetrtletju

Samo takoj po drugi svetovni vojni, ko smo obnovljali domovino in gradili celo vrsto kapitalnih objektov, je bil Gradis toliko angažiran kot zdaj

Polagamo račun za dobo — letošnje tričetrtletje — v kateri se je tridesetletni Gradis z vso možno zmogljivostjo lotil največjih objektov, ki jih doslej slovenska družba še ni imela. Na Slovenskem še nismo nikoli doslej gradili naenkrat toliko tako velikih kapitalnih objektov kot so: JE Krško, Te Šoštanj IV, HE Srednja Drava II, cestni križ Slovenije, cementarna Anhovo, turistično naselje Bernardin, stanovanjska naselja. Najbolj razumljiva posledica tega je velik porast obsega del v slovenskem gradbeništvu in še posebej v Gradisu z vsemi tistimi posledicami, ki izvirajo s premalo vsklajenega odnosa med ponudbo in povpraševanjem.

● Gradis postaja največji v Jugoslaviji

Obseg se je povečal v taki meri, da smo v tričetrtletju obračunali letos za 10% več del kot lani v celem letu. Kolikšen je bil vpliv cen, kolikšen vpliv fizičnega obsega del in koliko je odpadlo na naraščajočo produktivnost — o tem kasneje.

Ko primerjamo letošnje tričetrtletno dobo z lansko, ugotavljamo, da se je dejavnost gradbene opera-

tive v Jugoslaviji povečala nominalno za 48%, v Sloveniji za 58%, v Gradisu pa za 75%; v skupnosti TOZD (gradbene enote, SPO in CEŽ), ki predstavljajo gradbeno operativno za 81%; brez obrtniških storitev pa celo za 87%.

Takšen porast v Gradisu v primerjavi s porastom v slovenskem in jugoslovanskem gradbeništvu bo — med drugim — zagotovo pripomogel, da bo letos v jubilejnim letu postal Gradis največji gradbeni kolektiv Jugoslavije!

● Družbi smo na očeh

Iz prikazane delitve dohodka je moč povzeti vsaj tri pomembnejše ugotovitve:

1. Obveznosti, to so pogodbene in zakonske obveznosti oz. davki, prispevki iz dohodka, ki jih kolektiv (gospodarstvo) namenja predvsem negospodarskim dejavnostim, še vedno naraščajo močneje kot dohodek — iz katerega se napajajo! Spričo takega gibanja je porasel tudi delež obveznosti od 14,5% na 15,3%.

2. Izplačani osebni dohodki in prejemki naraščajo občutno počasneje kot (bruto) dohodek. Po sprejeti skupščinski resoluciji bi OD lahko porasli največ za 90% porasta DP, to je za 71%, porasli pa so za 61%. Poleg tega so izplačani OD tudi v skladu z merili samoupravnega spoznaja. Obenem je porast produktivnosti v Gradisu višji kot znaša porast realnih OD.

Upamo lahko, da skoraj nenehni — tudi tendenciozni in posplošeni napadi večine javnih občil na OD gradbincev ne mečejo v en koš vseh kolektivov (»Komunist«, št. 43, 27. 10. 1975). Prav bi bilo, da se ob tem pregledajo ali vsaj omenijo tudi indeksi porastov OD v nekaterih dejavnostih negospodarstva (uprava, organizacije npr.).

3. Ostanek dohodka je porasel nadpovprečno. Tudi ta je kamen spotike dobršnemu delu predstavnikov družbe. Toda, če pogledamo klasično stopnjo dobička, ki se je povečala od 5,1% na 6,6%, to je za 30%, vidimo, da najbrž še nismo »zagrešili« takšnega dejanja, da nas bi lahko kdorkoli in za karkoli zmerjal.

Vabimo vse tiste publiciste in odgovorne tovariše in tovarišice, ki se sicer upravičeno razburjajo (na visoke cene stanovanj, na primer), da se seznanijo z vsemi vzroki takega ali drugačnega gibanja poslovnih rezultatov gradbenih kolektivov na eni strani ter gibanja cen na drugi strani. Drug drugemu bomo bolj koristili pri odpravljanju negativnih vzrokov s konkretnimi, predvsem pa z bolj celovitimi podatki, kot pa z — tudi dobrohotnim — grdenjem

Poglejmo nekatere podatke — v mio din:

Sestavina	I-IX 74	I-IX 75	Indeks	Delež v %	
				1974	1975
Vrednost proizvodnje	1109	1939	175	100,0	100,0
Tuje storitve	213	344	162	19,2	17,7
Vrednost čiste proizv.	896	1595	178	80,8	82,3
Stroški	602	1068	177	54,3	55,1
Družbeni proizvod	294	527	179	26,5	27,2
Amortizacija	26	47	177	2,4	2,4
Dohodek	268	480	179	24,1	24,8

V letošnjih mesečnih primerjavah indeksi in deleži še niso bili tolikanj izenačeni kot tokrat; saj sta se obseg (VP, VČP) in uspeh (DP, D) povečala skoraj v enaki meri, zaradi

česar so ostali tudi deleži skoraj nespremenjeni.

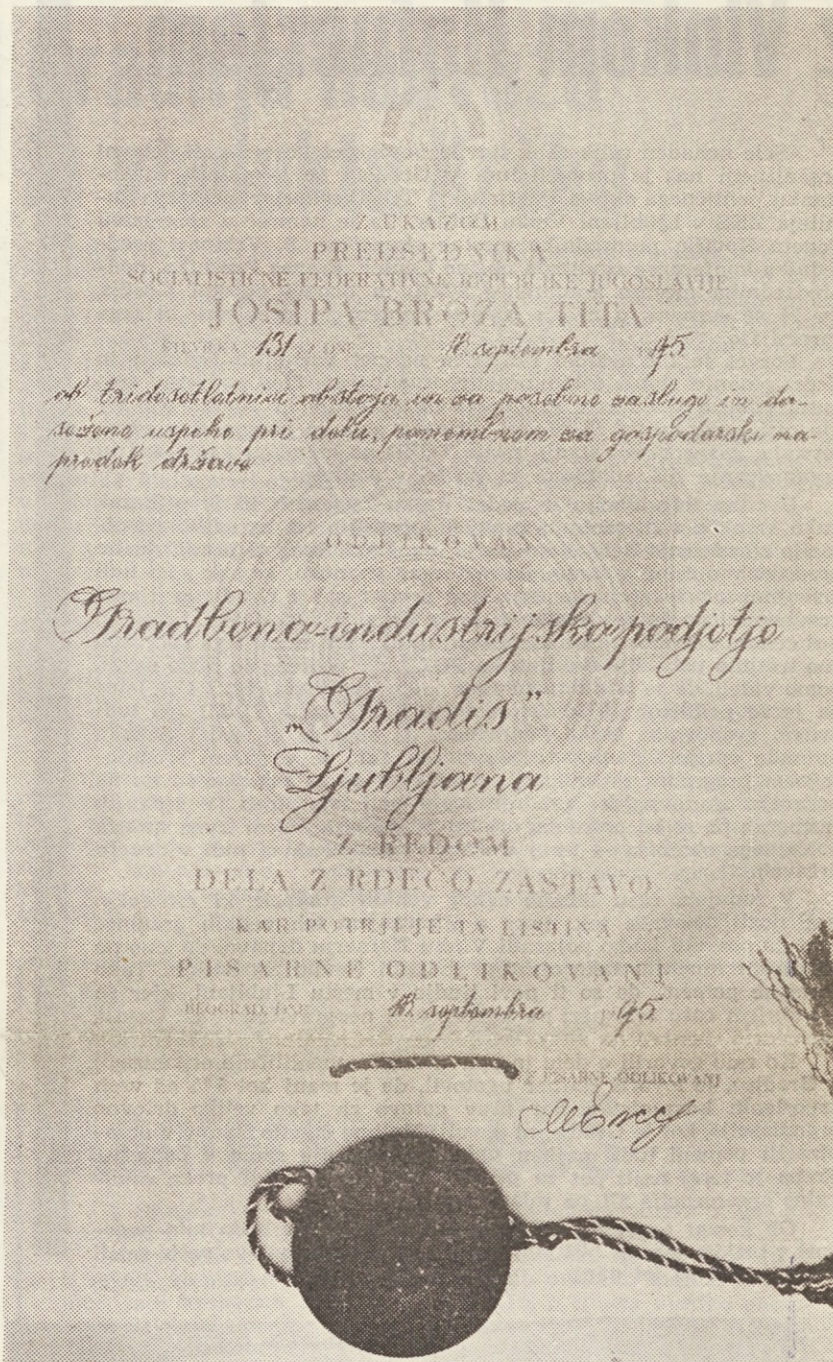
Sam obseg del, merjen s številom zaposlenih se je povečal za 13% merjen z opravljenimi urami pa za 15%.

Poglejmo zdaj še delitev dohodka:

Sestavina	I-IX 74	I-IX 75	Indeks	Delež v %	
				1974	1975
Dohodek	268	480	179	100,0	100,0
Obveznosti	39	73	189	14,5	15,3
Čisti dohodek	229	407	178	85,5	84,7
Izplačani OD in OP	173	278	161	64,4	57,9
Ostanek dohodka	56	129	228	21,1	26,8
% od VP	5,1	6,6	130		

Tomislav Tomić, podpredsednik občinske skupščine Ljubljana Center predaja visoko priznanje predsedniku delavskega sveta podjetja Ladu Janžekoviču

Visoko priznanje, s katerim nas je ob 30-letnici obstoja in za dosežene uspehe odlikoval predsednik republike Josip Broz-Tito

Dragi tovariš Tito!

Danes smo na svečanem zasedanju delavskega sveta prejeli od Vas visoko priznanje »Red dela z rdečo zastavo«, s katero ste ob 30-letnici obstoja in za posebne zasluge in dosežene uspehe pri delu, pomembnem za gospodarski napredek države odlikovali gradbeno industrijsko podjetje Gradis, Ljubljana.

Ponosni smo na to odlikovanje.

Obljubljamo, da bomo tudi v bodoče, v razmerah vsaj bolj in bolj razvitega samoupravljanja nadaljevali začeto delo.

Zato Vam v imenu 6800 delavcev Gradisa zagotavljamo, da bomo še bolj strnili vse svoje sile v boju za uresničitev skupnih socialističnih ciljev, ki ste nam jih vi s svojim delom na čelu Zveze komunistov Jugoslavije, vseskozi jasno in odločno izražali.

Zelimo Vam, dragi Maršal, da bi nas še vrsto let uspešno vodili.

Predsednik delavskega sveta
podjetja Gradis

Ljubljana, 28. 10. 1975

Lado Janžekovič

gradbeništvu prek javnih občil in na raznih zborih ter sestankih.

● Kakovostne podatke kažejo kazalniki

Celovitejšo sliko nam pomaga dobiti pregled kazalnikov iz podatkov obračunane vrednosti proizvodnje. Kazalnik produktivnosti — vrednost čiste proizvodnje na efektivno uro — VČP/EU kaže na porast za 55%. Če ocenimo poprečen porast

cen različnih dejavnosti Gradisa z 39% znaša realen porast produktivnosti več kot 11% (pri dejansko nekaj nižjem porastu cen pomeni to višji realni porast produktivnosti).

Na porast produktivnosti so učinkovali zlasti trije povzročitelji:

1. povečan obseg strojno opravljenih del (novi veliki nakupi strojev, TM, AP in SIP);

2. boljše struktura del (že omenjeni veliki objekti) pri katerih se (nadaljevanje na 4. str.)

Posvet našega
političnega aktiva
z Vinkom Hafnerjem

»Sele nenaden velik skok števila novih delavcev v vaši delovni organizaciji nas je privabil tudi v Gradis,« se je pošalil na sestanku političnega aktiva ljubljanskih TOZD sekretar mestnega komiteja ZKS v Ljubljani Vinko Hafner. Ta je namreč v spremstvu Toneta Koviča, predsednika mestne skupščine, S. Vrbinca, predsednika konference sindikata občine Center, Franca Praznika, podpredsednika mestne konference SZDL in drugih obiskal Gradis, da bi se seznanil z našim gospodarjenjem in problemi, ki tega spremljajo.

Posvet je bil nekako razdeljen na pet važnejših področij in sicer: sedanje stanje samoupravne organiziranosti v podjetju, trenutni položaj Gradisa v gradbeništvu Slovenije in Jugoslavije ter njegova perspektiva za naprej, prizadevanje in perspektiva združevanja, gospodarsko stanje naših TOZD na območju Ljubljane in organiziranje ZK, sindikata in ZSMS v podjetju.

Uvodno informacijo je podal Rajko Zupančič, ki je prikazal, kako smo že na podobnih osnovah prejšnjih let zgradili organizacijo združenega dela. Nato pa je ing. Saša Skulj pojasnil, da ne prednjačimo samo v samoupravni organiziranosti, ampak smo tudi s svojimi uspehi gospodarjenja med prvimi, saj je Gradis prvi med gradbenimi podjetji v Sloveniji in že drugi v Jugoslaviji. Letos bo naš celotni dohodek približno 300 milijard S din in od tega približno eno tretjino ustvarijo ljubljanske TOZD. Če pogledamo malo nazaj, bomo videli, da je bila do leta 1973 povprečna letna rast 4,4 %, letos pa je že približno 20 %. Za območje ljubljanskih TOZD (pa tudi drugih gradbenih) lahko ugotovimo, da smo se do sedaj nekako premalo oprijeli stanovanjske gradnje, zato je v našem srednjeročnem programu za vnaprej poudarjeno, da se moramo ravno na področju stanovanjske gradnje malo bolj angažirati. V sedanjih razmerah pa se bo potrebno orientirati tudi za delom izven našega običajnega območja — torej v drugih republikah in tudi v drugih državah.

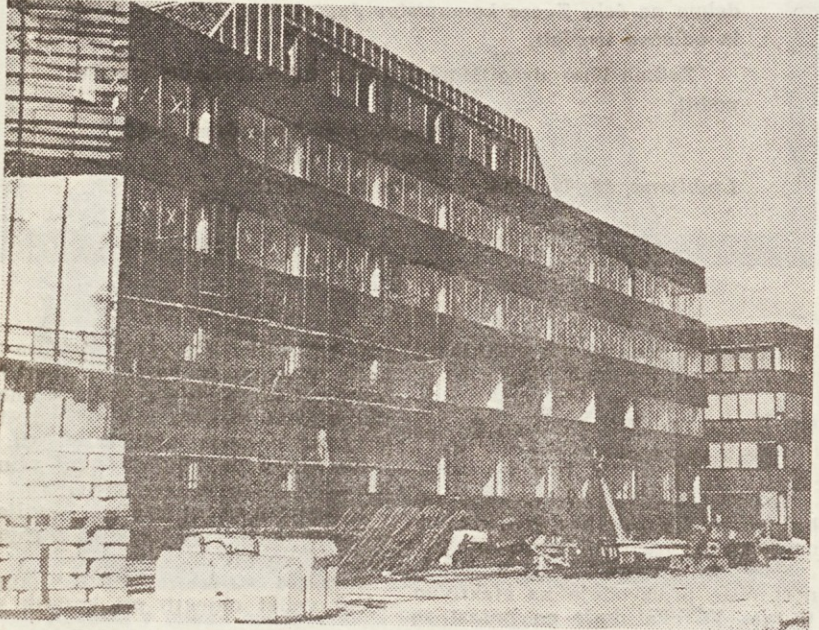
V zadnjem času imamo nekaj velikih gradbišč, ki zahtevajo tudi dosti delovnih rok; prav z odpiranjem teh velikih gradbišč smo na posvetu lahko pojasnili Vinku Hafnerju dejstvo, da smo po nekaterih mnenjih tako občutno dvignili število zaposlenih. Tako torej ne pomeni, da so ti novi ljudje v mestu Ljubljani, kjer se v zadnjem času zelo pazi na kakršnokoli neopravičeno rast števila zaposlenih, temveč da živijo recimo na Bernardinu, v Krškem itd.

Ko smo govorili o delu in vplivu družbenopolitičnih organizacij v Gradisu, je tovariš Hafner ugotovil, da je manj kot 5 % od vseh zaposlenih komunistov, kar prav gotovo za tako veliko delovno organizacijo, kot je Gradis, ni dovolj. Majhno število članov v organizaciji pomeni tudi majhen vpliv organizacije same v podjetju. Treba je torej najti pot za pridobivanje članov tudi preko sindikalne organizacije ali pa mladinske.

Ob koncu posveta je Vinko Hafner dejal, da bodo taki pogovori v bodoče morali biti bolj pogosti in da prav gotovo ne bi smeli čakati zopet 30 let nanj.

Vinko Hafner med posvetom z našimi člani političnega aktiva

Naša nova upravna zgradba že dobiva pravo lice

Dokončno sklepanje samoupravnih sporazumov na področju medsebojnih
razmerij delavcev v združenem delu v naših TOZD

Pred kratkim je bilo dokončano sklepanje samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, katere so sklenili naši delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in s tem so delavci vsake temeljne organizacije posebej uredili medsebojna razmerja v združenem delu. Po 15. členu republiške ustave oziroma 13. členu zvezne ustave ima namreč vsak delavec v združenem delu svojo neodtujljivo pravico delati z družbenimi sredstvi ter svobodno in enakopravno z drugimi delavci v združenem delu odločati o svojem delu, o pogojih dela in rezultatih svojega dela. Te svoje pravice urejajo delavci v vsaki temeljni organizaciji združenega dela posebej in sicer tako, da sklenejo samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu (lahko enega ali več). Postopek za sklenitev omenjenega sporazuma je z zakonom predpisan in poteka takole: predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v vsaki temeljni organizaciji njen delavski svet. Na zboru glasujejo delavci o predlogu in če je večina delavcev zanj, je sklenjen. Velja pa od dneva, ko najmanj 2/3 delavcev v TOZD podpiše, da se strinja z določili iz sporazuma. Za tistega delavca, ki izjave ne podpiše, veljajo določila iz sporazuma pravtako, če v roku 15 dni ne sporoči, da ne želi več delati v tej TOZD.

Kdor želi vstopiti na novo v TOZD, mora predhodno podpisati izjavo, da se strinja z določili v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih v združenem delu (enem ali več), ki velja za to TOZD, ker s tem pridobi lastnost delavca v tej TOZD in po zakonu ne sme prej pričeti z delom. Vse kar velja za delavce v TOZD velja tudi za delavce v skupnih službah, ki tudi kot delovna skupnost sama rešuje vse te zadeve.

Kaj urejujejo delavci v temeljni organizaciji oz. delovni skupnosti skupne službe v zvezi z medsebojnimi razmerji v združenem delu?

Pri nas so delavci v vsaki TOZD in v delovni skupnosti sprejeli 3 samoupravne sporazume o medsebojnih razmerjih v združenem delu, ker bi v enega težko vključili vse zadeve, ki te rešujejo na prej vpisani način.

V prvem sporazumu so rešili način in pogoje za pridobivanje lastnosti delavca ter njegove pravice in obveznosti in posebne odgovornosti delavcev na vodilnih delovnih mestih; dalje so določili pogoje in način odmorov, počitkov, dopustov in drugih odsotnosti z dela, urediti zadeve glede varstva mladine in žene pri delu, odločali o rednem delu, in delu v podaljšanem delovnem času. Uredili, kako je s prerazporeditvami delavcev na druga delovna mesta, ter kakšni so pogoji in način prenehanja dela delavca v združenem delu v temeljni organizaciji v kate-

ri dela. Posebej so v tem sporazumu še odločili o kršitvah delovnih dolžnosti in ukrepanju proti kršitvam.

V drugem samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, katerega na kratko imenujemo samoupravni sporazum o sistemizaciji delovnih mest so z enakim postopkom za sklenitev takega sporazuma določili delovna mesta v vsaki temeljni organizaciji združenega dela in v delovni skupnosti skupne službe. Poudariti je namreč potrebno, da je posamezno delovno mesto v temeljni organizaciji ali v delovni skupnosti skupne službe in ne, kot je bilo pred sprejetjem ustavnih dopolnil oziroma nove ustave, da je bilo delovno mesto v delovni organizaciji.

Tako je lahko po načinu in po pogojih dela delovno mesto enako v dveh ali več temeljnih organizacijah, pa zato ni eno in isto delovno mesto v podjetju, temveč je toliko delovnih mest, v kolikor TOZD se pojavlja. Pri premeščanju delavca iz ene TOZD v drugo, kar je predvsem sporazumno, nastopi, razporeditev delavca iz enega delovnega mesta na drugo, čeprav ne bo spremenil dela, ki ga zna opravljati. Prej je tak primer nastopil le, če je delavec menjal delovno organizacijo (podjetje). Delavec uresničuje svoje pravice do dela in iz dela v temeljni organizaciji združenega dela.

V sporazumu o sistemizaciji delovnih mest so torej delavci vsake TOZD in delovne skupnosti skupne službe določili delovna mesta glede na organizacijo poslovanja v TOZD oz. v skupnih službah, za vsako delovno mesto so poleg opisa dela na tem delovnem mestu predpisali še strokovno izobrazbo in prakso ter dodatna znanja, če so potrebna za določeno delo. Ta določila so tudi uskladjili z drugimi temeljnimi organizacijami.

V tretjem samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih v združenem delu so delavci vsake TOZD in delovne skupnosti skupne službe uredili način in pogoje za pridobivanje in delitev dohodka, določili osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke ter način obračunavanja in izplačevanja osebnih dohodkov za redno delo, za delo v podaljšanem delovnem času, za nočno delo, za delo v nedeljah ali praznikih in podobno. Uredili so pravice in obveznosti iz minulega dela in iz solidarnosti ter pogoje in način uporabe sredstev skupne porabe. Posebej so delavci TOZD s tem sporazumom rešili načela o njihovi pravicah in obveznostih do usposabljanja in izpopolnjevanje ustrezno potrebam združenega dela ter pogoje in način uveljavljanja teh pravic. Nadalje so določili načela o varstvu pri delu ter odgovornosti, ki izhajajo iz tega. Določili so tudi načela o priznavanju pravic do dodatkov za terensko delo, dodatka za topli obrok med delom, o dnevnih za službeno potovanje in prevoznih ter o drugih

prejemkih in priznanjih, kot so dodatki za ločeno življenje, nadomestila za čas raznih odsotnosti z dela, spominska darila in priznanja zaradi več let dela pri podjetju in podobno.

Za reševanje vprašanj skupnega pomena za vse TOZD in za skupne službe so delavci v TOZD sprejeli poseben samoupravni sporazum, v katerem so rešili tista vprašanja, ki so skupnega pomena in katera so po značaju takšna, da se urejajo na skupnem način. To se predvsem nanaša na pravice in obveznosti iz solidarnosti. V tem posebnem sporazumu so delavci v temeljnih organizacijah določili pogoje in okoliščine, ob katerih imajo delavci ene temeljne organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti skupne službe pravico delati v drugi temeljni organizaciji v sestavi podjetja, da se s tem zagotovi socialna varnost in stabilnost. Urejeno je tudi vprašanje zaposlitve delavca, ki je svoje delo združil v TOZD ZR Nemčiji in mu prenehajo pogoji za nadaljnje delo v tej TOZD ter se vrne v domovino in mu je potrebno zagotoviti delo.

Omenjeni posebni sporazum velja za vse TOZD in skupne službe ter dopolnjuje samoupravni sporazum o združevanju TOZD v GIP GRADIS.

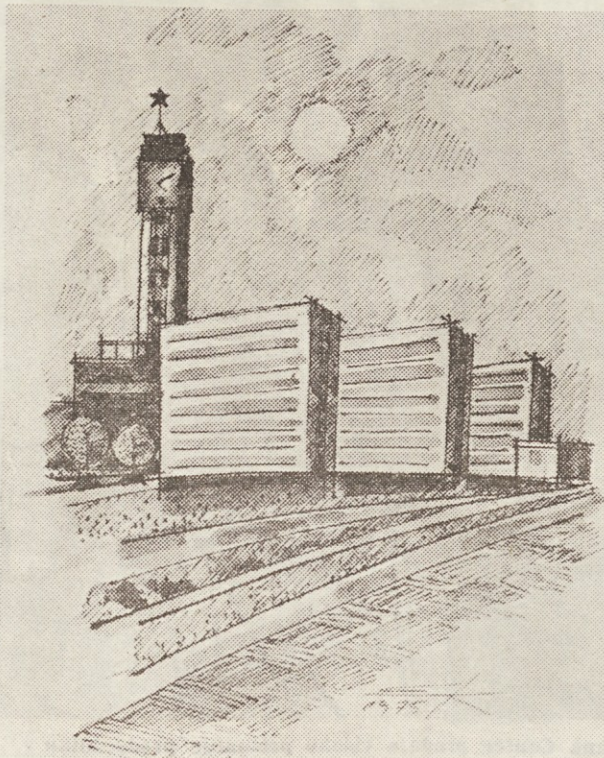
V samoupravnih sporazumih o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu so delavci v TOZD določili, da bodo uresničevanje posameznih pravic in obveznosti iz teh sporazumov reševali s splošnimi akti — pravilniki, katere bo sprejmal po predhodni obravnavi delavski svet podjetja. Taka določila v splošnem aktu veljajo za vse TOZD in delovno skupnost.

Predvsem je s splošnimi akti urejen način izplačevanja terenskih dodatkov, dnevnih za službeno potovanje in prevoznih stroškov, način izplačevanja spominskih daril, regresov za redne dopuste, dodatkov za topli obrok med delom, dodatkov za ločeno življenje, ter način, kako se obračunajo posamezna izplačila, za katere so s samoupravnim sporazumom priznana pravila.

Splošni akti nadalje urejajo podrobnosti glede pravic in odgovornosti posameznih oseb iz področja varstva pri delu. Glede izobraževanja in izpopolnjevanja so podrobnosti tudi urejene v splošnem aktu in je z njim urejeno delovanje našega centra za izobraževanje.

Na ta način je po novih zakonih na podlagi ustavnih določil pri nas urejanja interna zakonodaja, kar zadeva medsebojna razmerja delavcev v združenem delu. Določene zadeve urejajo sicer tudi zakoni — zvezni in republiški in so za kršitve določili o omenjenih zakonih predpisane visoke kazni za temeljno organizacijo in za odgovorno osebo zaradi tega kaže, da se je potrebno dobro spoznati z vsemi podrobnostmi glede določil o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu.

Z. R.

ČSSR - OSTRAVA - 1975

VÁŽENÍ SOUDRUŽI!

PŘI PŘÍLEŽITOSTI 30. VÝROČÍ TRVÁNÍ
PODNIKU „GRADIS“ FRACUJÍCÍ
N. P. BYTOSTAV - OSTRAVA VÁM PŘEJÍ
DALŠÍ PRACOVNÍ ÚSPĚCHY, HODNĚ
ZDRAVÍ A SPOKOJENOSTI
PŘI BUDOVÁNÍ VAŠÍ KRÁSNÉ VLASTI.

ZA N. P. BYTOSTAV OSTRAVA
PODNIKOVÝ ŘEDITEL

PŘEDSEDA PV ROH

PŘEDSEDA CZV KSC

Lep sprejem za jeseniške obletnike

Vsaka temeljna organizacija ima take male slovesnosti po svoje urejene, pripravljene; ponekod osebne jubileje svojih zaposlenih slavijo za vsakega po ebej, ponekod grede taki jubileji kar mimo. Zadnjič pa smo prisostvovali prijetnemu srečanju, ki ga pripravi naša TOZD GE Jesenice za svoje 50 in 60-letnike vsako leto. Vsi, ki praznujejo v letošnjem letu, so se zbrali v menzi naselja na Jesenicah, v svoji sredi pa so imeli tudi direktorja TOZD, predsednika OOS in še nekaj vodilnih delavcev. Po kosilu, ki je bilo pripravljeno v čast jubilarov, so vsem tem izročili lepa darila in prijetno malo slavlje se je nadaljevalo. Pa pogledimo, kaj pravijo o njem vsi tisti, ki so letos dopolnili 50 let življenja med prisotnimi pa sta bila tudi dva šestdesetletnika.

Najprej tisti s petimi križi:

VIKTOR VONČINA: »Tako kot že imam precej svojih lastnih let, imam tudi že precej let — prisluženih v Gradisu. 1947, leta sem prišel na gradbišče hidroelektrarne Moste in leta 1954 sem se ustalil na Jesenicah. Tu sem sedaj strojnik. Na Jesenicah imam tudi družino. Če govorimo o vseh teh letih pri Gradi-

Viktor Vončina

su moram reči, da sem bil vseskozi zadovoljen in sem tudi še sedaj. Vendar — ko gledam mlajši rod pri delu, se mi zdi, da bi bilo potrebno malo več discipline.«

MUHAREM REKIĆ: »Pred desetimi leti sem prišel v Gradis iz Bosanskega Broda in danes sem še vedno tu. Prav gotovo bom ostal še do pokoja, saj imam pri sebi na Jesenicah tudi družino. Sedaj smo štirje doma, včasih nas je bilo pa kar sedem. Trije otroci so sedaj že v

Muharem Rekić

službah, imajo že svoje družine. Zadovaljen sem z delom in z življenjem, rad bi le še stanovanje. Ko sem prišel k Gradisu, sem najprej delal na prvi stolpnici, potem na Hrenovici in sedaj sem v tesarski delavnici.«

DJURO FILIPOVIĆ: »Tako kot Rekić sem tudi jaz sedaj v tesarski delavnici. Včasih, pa sem delal tudi

Djuro Filipović

na terenu, npr. na Elanu v Begunjah. V Gradisu sem že enajst let, prej sem delal v Slavonskem Brodu. Tam imam še sedaj družino, moje pa grem pogledat včasih vsak mesec, včasih le na dva meseca, kot pač pridem s časom skozi. Do doma se vozim okrog 10 ur. Kljub temu, da sem tako daleč od družine, mi je v Gradisu všeč in prav gotovo oom še precej let tesal tod.«

ANTON BLAŽEVIĆ: »V Gradisu sem komaj peto leto, vendar mislim, da mi je že v teh nekaj letih toliko prirasel k srcu, da bom ostal tudi še vnaprej. Prej sem delal privatno — doma sem iz Brčka — kot tesar. Sedaj pa delam na Beli pri Jesenicah. Stanujem v samskem domu na Jesenicah, doma v Brčku pa imam družino s tremi otroki, najmlajši je star devet let.«

Anton Blažević

VIKTOR RAJSER: »Izgleda, da smo se vsi obletniki našli prav v tesarski delavnici. Tudi jaz delam tam, sem namreč skladiščnik. Drugeče pa poznam Gradis že 23 let. Najbrž bomo skupaj še nekaj let, dokler pač ne bom šel v pokoj. Če je bilo do sedaj vse dobro, bo menda tudi še vnaprej. Najraje bi videl, da bi zdrav dočkal tudi 60-letnico življenja prav v Gradisu.«

Viktor Rajser

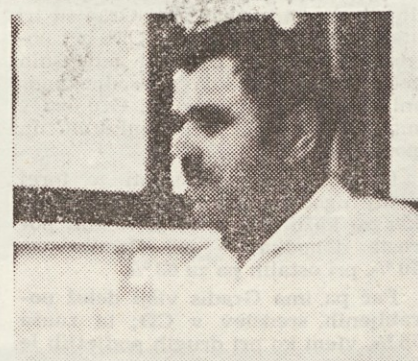
MARIJA ZADRAVEC: »Moja prva služba je bila prav v Gradisu in bilo mi je všeč, pa sem ostala. Tudi moji je bil v Gradisu v službi in obema je bilo všeč. Mislim, da bo tako tudi še vnaprej in da bom tudi v bodoče delala s takim veseljem. Plače se mi zdijo v redu, skratka — vse se mi dopade.«

STANE SIMEONOV: »Po vojni sem najprej delal na centralnem komiteju mladine in to seveda tudi ni bilo daleč od raznih akcij. Tako sem bil v mladinski delovni brigadi pri izgradnji Novega Beograda, pa tudi pri izgradnji proge Sežana—Dutovlje. Potem je prišel na vrsto tudi Gradis in sedaj sem že 27. leto tukaj. Gradis mi je nekako drugi dom, sicer pa, če hočeš, da boš dobro delal, se moraš vživeti v kolektiv in tako

Marija Zadravec

nikoli z delom ne bo problemov. Sedaj sem vodja mehanizacije tukaj na Jesenicah.«

Stane Simeonov

Kaj pa sta povedala 60-letnika?

ANTON KOŠČAK: »Pravzaprav po pravilih nisem več član kolektiva, ker sem se letos spravil v pokoj, ampak Gradisovec sem pa še vse-

Anton Koščak

eno. Leta 1957 sem prišel k Gradisu in malo kasneje dobil tukaj tudi kvalifikacijo za zidarja. Delal sem na hotelu Toplice, na Beli, na betonarni, pa na Plavžu itd.

Sedaj je tega konec. Sem upokojenec in preselil sem se domov v Novi Marof, kjer je tudi družina. Malo bom delal okoli hiše, pa na njivi in čas mi bo hitro minil.«

Mustafa Dervišević

MUSTAFA DERVİŠEVIĆ pa ni mogel počakati našega pogovora. Zaposlen je kot nočni čuvaj v delavskem naselju v Anhovem in vlak mu je šel že tako zgodaj popoldne v Novo Gorico, čeprav so mu vsi »vodilni« rekli, da lahko še ostane, da mu bodo že opravičili. Kljub temu je ostal vesten in odhitel nazaj na delo, sicer pa so kasneje vsi prisotni povedali, da v vseh letih, kar je pri Gradisu, velja za resnično pridnega delavca.

O tej mali slovesnosti na Jesenicah, so prisotni izjavili, da so veseli take pozornosti, saj ta pomeni ljudem veliko več kot še tako drago darilo.

Prijetno se je vsteti skupaj in malo pokramljati, saj petdeset ali pa šestdeset let tudi nimaš vsak dan

Gradnja nadvoza in viadukta Krško

Gradis TOZD NG Maribor gradi v Krškem nadvoz in viadukt. Naša enota ima delo na zgornji konstrukciji, ki se sestoji iz prednapetih skatlastih nosilcev, dolžine 18 m. V vsakem polju je sedem nosilcev, ki tvorijo skoraj gotovo polje, saj je potrebno samo zalivanje vzdolžnih stikov in prečnih nad podporami ter izstavitvijo minimalne količine omostve v stike. Malokateri objekt se gradi v sodelovanju s SGP PIONIR Novo mesto, TOZD Krško, ki je imel spodnjo konstrukcijo in še preostalo kanalizacijo.

Objekt je priključen na stari most čez Savo in premaguje na svoji dolžini 215 m dvakrat cesto in elektrificirano železniško progo zelo močne frekvence vlakov. Gradi se pod dokaj težkimi pogoji, saj je potrebno glavna dela opravljati nad prometom.

Montaža je trajala dva in pol meseca, oziroma 51 delovnih dni. Montažna skupina je štela 15 ljudi, ki so opravljali vrsto del, tj. lepljenje nosilcev, napejavanje, iniciranje, montažo in premike konstrukcije 100 t/40 m.

Sam začetek montaže je v prisotnosti projektanta objekta in projektanta montažne konstrukcije pokazal, da se bodo morali vsi krajni nosilci montirati s hidravličnim podpiranjem, ker konzola pučke ne prenese obteženega primera, ki nastopi pri maksimalnem prečnem premiku konstrukcije. Po kratkem posvetu projektantov, se je izdelala cevasta podpora s hidravliko, ki ji služita montaži vseh krajnih nosilcev.

Zaradi nujnosti objekta in zelo kratkega roka dokončavanja, je bilo dosti problemov, ki jih je bilo treba rešiti v najkrajšem času. Pri tem smo naleteli na dobro sodelovanje pristojnih železniških in prometnih organov, tako da ni bilo zastojev med montažo.

Ob zaključku montaže nosilcev smo organizirali za montažno skupino skromen likof. Da bi bil zaključek bolj pester smo odigrali nogometno tekmo med covgami (gradbinci) in rorcovgami (strojniki). Po napeti igri in burnem navijanju padovednežev so zmagale covge (gradbinci) z rezultatom 8:3.

Skribe Mirko

Sklepi 4. seje Konference OOS

I. Sprejmejo se sklepi komisije za delitev dohodkov in OD pri konferenci OOS GIP Gradis. DS podjetja se predlaga:

1. Problem nagrajevanja po delu v Gradisu ne gre reševati le v raznih komisijah DPO in samoupravnih organih, temveč v večji meri tudi strokovno. V ta namen naj APS predlaga uvedbo posebnega delovnega mesta in opisa nalog zanj, da se izvede ustrezna dopolnitev sistemizacije delovnih mest Skupnih služb.

2. DS vsake TOZD naj dajo v obravnavo delovno gradivo za sklenitev samoupravnih sporazumov delavcev v TOZD:

- o nagrajevanju delavcev po učinku
- o nagrajevanju delavcev z osebno oceno
- o nagrajevanju delavcev organizatorjev proizvodnje.

Sestavijo naj se vzorci delovnih osnutkov za vse TOZD, kar prevzame v izvršitev posebna komisija, ki jo imenuje DS podjetja.

II. Program konference OOS se dopolni s sledečim:

— konferenca mora stalno imeti pregled nad izvajanjem samoupravnega sporazuma o združitvi, predvsem pa posebnega samoupravnega sporazuma, ki urejuje odnose med TOZD in samoupravno skupnostjo Skupnih služb;

— poslovanje podjetja pa tudi posameznih TOZD mora biti stalno področje aktivnosti konference. Konferenca mora sproti opozarjati na odklone, ki se pojavljajo z ozirom na merila sprejeta z gospodarskim načrtom. Pri tem niso dovolj občasne analize, ampak mora konferenca obravnavati tudi vzroke za določena odstopanja, ki se pojavljajo v TOZD;

— posebno pozornost mora konferenca posvetiti težnjam TOZD za samozadovoljevanjem. Zavzemati se mora za takšno poslovno politiko TOZD, ki bo težila predvsem k doseganju skupnih ciljev postavljenih z vsakoletnim gospodarskim načrtom;

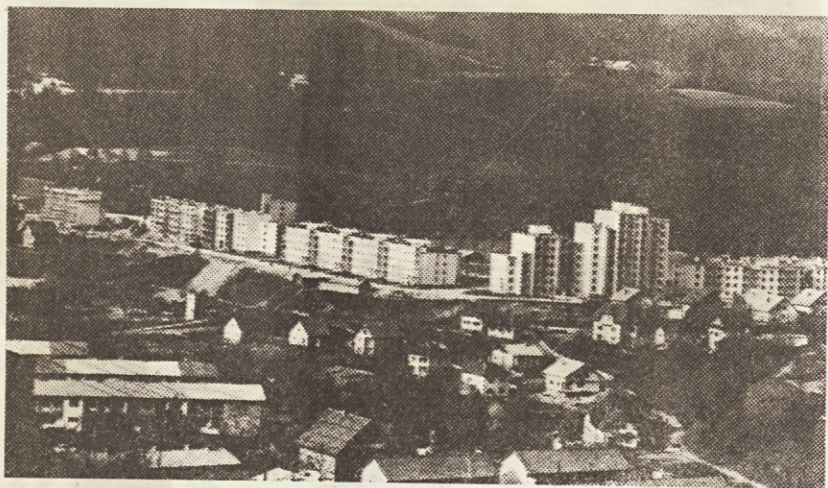
— posebno pozornost posvetiti organiziranju in združevanju sredstev. Vztrajati pri tem, da bo namen združevanja v naprej opredeljen ter za to izdelani potrebni programi. Nujno je skleniti posebne samoupravne sporazume za vsak program posebej ter imeti stalno pregled nad izvajanjem že sklenjenih sporazumov. Zavzemati se moramo, da bodo sporazumi sklenjeni po običajni samoupravni poti kot to velja za vse sporazume, ki jih delavci TOZD sklepajo med seboj ali z delavci drugih TOZD.

III. V zvezi s kritikami na račun gradbeništva prejme konferenca OOS sklep, da na eni od prihodnjih sej obravnava posebno analizo, ki jo pripravlja Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije. Stališče konference je, da so omenjene kritike neutemeljene, kar potrjujejo tudi podatki o poslovnih rezultatih za 9-mesečno obdobje, navedeni v 5. točki dnevnega reda konference.

IV. Konferenca se je doslej aktivno vključevala v prizadevanja za združitve v SOZD GAST. Konferenca meni, da je v Gradisu bilo storjeno vse, da do omenjene integracije pride v že prej omenjenem roku. Bili so izvedeni vsi zbori delovnih ljudi, na katerih so delavci TOZD z večino glasov glasovali za združitve.

Pripravljen je tudi tekst samoupravnega sporazuma in obdelan s strani Registrskega sodišča in drugih pristojnih organov. Potrebno je opredeliti le nekatera vprašanja v zvezi z organi upravljanja, dokončno določiti dejavnost SOZD ipd. Vse to je potrebno izvršiti v dogovoru z ostalimi udeleženci integracije. Konferenca meni, da je potrebna povezava s sindikatom prizadetih podjetij zaradi pospeševanja omenjene akcije. V ta namen poslati sindikalnim konferencam dopis s stališči konference OOS Gradis in jih tako spodbuditi k večji aktivnosti na tem področju.

(nadaljevanje na 10. str.)

Stanovanjska soseska na Javorniku

Stanovanjska soseska na Javorniku

Stanovanjska zemljišča rezervirana za družbeno gradnjo v ožjem okolju Raven so bila leta 1970 pozidana, zato se je gradnja preselila na Javornik.

Javorniška planota na vzhodnem delu Raven, ki je bila eno samo veliko polje s kakovostnim hmeljem je ob svojem robu že vsa pozidana z lepimi stanovanjskimi objekti, ki jih je zgradila enota od leta 1971 do danes. Slikovitost Javornika smo lahko občudovali v filmu Gradis skozi 30 let.

Koncem leta 1971 je bila dokončana komunalna oprema zemljišča in zazidava Javornika je stekla. Za gradnjo stanovanj ta leta ni bilo na voljo mnogo denarja. Zato je gradnja potekala bolj počasi. Prvo je enota zgradila stolpnico s 63 stanovanj v izvedbi litega betona polklastično, z velikotablastimi opaži domače izdelave. Koncem leta 1973 je bil zastavljen blok II. in XI. v čisti klasični izvedbi po 60 stanovanj. Z akcijo več stanovanj za delavce iekom leta 1973 je bila to prelomnica v stanovanjski gradnji. Prvič se je zgodilo, da je bil preliv denarja večji kot smo uspeli zgraditi stanovanj. Zato so bile zahteve po hitrejši gradnji s strani investitorjev vedno ostrejšje. To je sililo enoto, da spremeni dosedanj sistem gradnje in da se modernizira. V okviru podjetja se je enota vključila v akcijo za nabavo velikotablastih opažev tipa NOE od zahodnonemške firme. Tako je TOZD v začetku leta 1974 že imela na gradbišču Javornik okoli 800 m² stenskih oz. stropnih velikotablastih opažev. V mesecu juniju

1974 se je s temi opaži pričel graditi stanovanjski blok III. s 96 stanovanji. Sistem z novimi opaži je zelo pospešil stanovanjsko gradnjo, saj je enota v tem letu predala investitorju rekordno število 196 stanovanj, kar očitno dokazuje, da so bila finančna sredstva pravilno naložena in se investicija hitro obrestuje. Seveda pri tem uspehu ne smemo pozabiti 120-članskega kolektiva gradbišča, ki se je zelo hitro prilagodil novemu načinu gradnje. Tudi naš projektivni biro podjetja ima zasluge za doseženi uspeh, saj se je brez zadržkov vključil v nove razmere v tehnologiji gradnje.

Sedaj enota nadaljuje gradnjo po sistemu NOE z 61 stanovanji bloka IV., pripravlja pa se tehnična dokumentacija za blok X. in V. b s skupaj 110 stanovanji. Pomembno pa je tudi to, da ima TOZD na tem delovišču obrtnike, ki so se lahko prilagodili hitro novemu načinu gradnje.

Dosedaj je bilo zgrajenih oz. je v gradnji 593 stanovanj, kar predstavlja polovico predvidenih stanovanj v stanovanjski soseski Javornik. Poleg stanovanj pa bodo na Javorniku zgrajeni še razni vzgojno-varstveni, gostinski in trgovski objekti, garaže ter zaklonska. Upamo, da restrikcijski ukrepi ne bodo zajeli tudi stanovanjske gradnje in zavrli naš že utečen hiter tempo gradnje.

Lihteneger Ludvik

Gradis je solidna organizacija

GRADIS NAPREDUJE HITREJE OD SORODNIH PODJETIJ

V času našega jubileja je prav, da ekonomski položaj in gibanje posameznih ekonomskih kategorij Gradisa primerjamo z drugimi kolektivi ter s poprečji v Sloveniji in Jugoslaviji.

Razpolagamo s polletnimi podatki za letošnje in preteklo leto za 16 konkurenčnih in hkrati največjih gradbenih podjetij Slovenije. Gibanje ponazorimo z indeksi.

Ekonomska kategorija Gradis	16 podjetij
Celotni dohodek (CD)	179 176
Porabljena sredstva	182 181
Družbeni proizvod (DP)	171 162
Dohodek (D)	170 163

Obseg del, merjen s celotnim dohodkom je v Gradisu porasel za 79%, v 16 konkurenčnih gradbenih podjetjih Slovenije pa za 76%. Iz te primerjave spoznamo, da raste obseg del v Gradisu hitreje kot v poprečju v največjih podjetjih.

Tudi porast porabljenih sredstev je večji, toda le za eno indeksno točko. Razlika med porastom CD in porabljenih sredstev znaša pri Gradisu tri indeksne točke v škodo CD, pri poprečju podjetij pa pet indeksnih točk. To pomeni, da povsod ekonomičnost pada, vendar pri Gradisu v manjši meri kot pri konkurenčnih podjetjih.

Dinamika ekonomičnosti je torej manj ugodna pri drugih podjetjih, kar se kaže tudi v večji razliki porasta dohodka — pri Gradisu za 70%, pri ostalih pa za 63%.

Pač pa ima Gradis višji delež porabljenih sredstev v CD; ta znaša 76%, vtem ko pri drugih podjetjih le 72% — čeravno imajo drugi višji delež obrtniških del in s tem tudi porabljenih sredstev kot mi.

Najugodnejši kazalnik ima Gradis v produktivnosti, pri katerem sta le dve od šestnajst ostalih organizacij še boljši. Po rentabilnosti smo za malenkost nad poprečjem, vtem ko smo po likvidnosti in akumulativnosti pod poprečjem.

DOHODEK DELIMO PODOBNO KOT DRUGI

Delitev dohodka kaže na eni strani na osebno potrošnjo, na drugi strani pa na akumulativno, pa tudi reprodukcijsko sposobnost obnavljanja in napredovanja organizacije. Sliko dinamike kažejo indeksi.

Ekonomska kategorija Gradis	16 podjetij
Dohodek	170 163
Osebnih dohodki in prejemki (OD in OP)	164 155
Ostanek dohodka	211 201

Tako kot dohodek so tudi osebni dohodki porasli v Gradisu močnejše kot pri drugih podjetjih, kar velja tudi za ostanek dohodka, ki se je več kot podvojil.

Vendar pa podatki, ki se nanašajo na zneske, ne povedo vsega, zato so zanimivi tudi kazalniki na zaposlenega.

	Gradis	16 podjetij
Čisti dohodek na zaposlenega OD in OP	35890	34725
na zaposlenega Ostanek dohodka na zaposlenega	26174	26002
Delitev	9716 83 : 27	8723 85 : 25

Čisti dohodek je v Gradisu višji za 3,4%, OD in OP za 0,7%, ostanek dohodka pa za 11,4%. Vidimo, da smo pretežno del večjega dohodka oddelili v ostanek dohodka, kar kaže tudi na ugodnejšo delitev čistega dohodka v prid ostaneku.

NADPOPREČNI OSEBNI DOHODKI

Neto osebni dohodki na uro so znašali v Gradisu ob letošnjem polletju za ročne delavce 16,06 din, za umške delavce pa 27,35 din. V slovenskem gradbeništvu so zaslužili ročni delavci 15,19 din, umski pa 25,08 din. To pomeni, da so OD v Gradisu višji od poprečja v slovenskem gradbeništvu pri ročnih delavcih za 6%, pri umskih delavcih pa za 9%.

Se ugodnejši je podatek, da ima na primer skupina PK delavcev v Gradisu 14,20 din/h osebnih dohodkov, kar je 12% nad poprečjem (K delavci 7%, VK delavci 9%). Samo v štirih podjetjih od šestdesetih v Sloveniji imajo PK delavci višje OD/h kot v Gradisu (K in VK delavci so na 11. mestu, ročni delavci skupaj na 14. mestu, umski delavci skupaj na 15. mestu). Vse to kaže, da je več kot 45 podjetij ali tričetrtine slovenskih gradbenih podjetij takih, v ka-

terih imajo delavci nižje osebne dohodke kot v Gradisu!

Ti podatki se nanašajo na dejansko izplačane osebne dohodke v celotnem gradbeništvu Slovenije, medtem ko je podatek o OD in OP na zaposlenega — po katerem presenjamo poprečje samo 16 podjetij le za

Opis	znesek	Gradis ind.	znesek
1. vsa gradbena dela I-VI 75	654	153	5403
2. dela na stan. zgradbah	101	140	1819
3. štev. delav. v tisočih	3,7	116	34,4
4. vred del na zaposlenega v tisočih	173	129	157

Podatki v stolpcih % kažejo delež Gradisa.

Kolikor se omejimo samo na ugodne podatke, potem gre v prvi vrsti za podatek produktivnosti — 173 tisoč din vrednosti proizvodnje na zaposlenega je za 72 tisoč din ali 71% več (!) kot v jugoslovanskem gradbeništvu oziroma za 10% več kot v slovenskem gradbeništvu.

Obseg del, merjen s številom delavcev v gradbeni operativi, se je povečal v Gradisu za 16%, v Sloveniji

	1973 din/mes.	1974 din/mes.	I-V 1975 ind.	I-V 1975 ind.
GRADIS skupaj	2282	2821	124	3593
SRS gradb.	2241	2815	126	3273
SFRJ gradb.	2270	2881	127	3455
SFRJ skupaj	1938	2477	128	2865
gradb.	1879	2377	127	2750

Iz zadnjega stolpca vidimo, da so se v zadnjih dveh letih povečali OD v Gradisu za 57%, v slovenskem gradbeništvu za 52% in v jugoslovanskem gradbeništvu za 46%. Vidimo tudi to, da so OD v Gradisu za 4% nad poprečjem OD v slovenskem in kar za 31% (!) nad poprečjem v jugoslovanskem gradbeništvu. Čeprav so OD pri nas zelo visoko nad

0,7% — izveden knjigovodski podatek na podlagi fakturirane realizacije.

GRADIS PRESEGA SLOVENSKO IN JUGOSLOVANSKO GRADBENIŠTVO

Zbrali smo tudi nekaj podatkov o položaju Gradisa v slovenskem in jugoslovanskem gradbeništvu. Gre za polletne podatke kot jih zbira in objavlja zavod za statistiko. Podatki zajemajo samo gradbena dela, zato je Gradisov delež manjši kot smo ga vajeni, saj obsega le dejavnost gradbenih enot in to brez njihovih delavnic in obratov.

Vrednost opravljenih del v mio din in druge podatke kaže preglednica:

Gradbeništvo SRS ind.	%	znesek	Gradbeništvo SFRJ ind.	%
169	12,1	25983	148	2,5
195	5,6	8106	144	1,3
112	10,3	256	109	1,3
151		101	136	

za 12%, v Jugoslaviji pa za 9%. Večanje števila zaposlenih v Gradisu presega porast v gradbeništvu nasploh; to pa ni vplivalo na pad produktivnosti, saj še vedno ugotavljamo precej višji nivo v primerjavi z gradbeništvom v poprečju.

Zaostajamo pa v ekspanziji stanovanjske izgradnje, kar se vidi tako iz indeksov kot iz deležev Gradisa.

Če primerjamo še osebne dohodke kot jih objavlja zavod za statistiko, potem je slika takale:

	1973 ind.	1974 ind.	I-V 1975 ind.	I-V 1975 ind.
GRADIS	124	3593	127	157
SRS	126	3273	116	146
SFRJ	127	3455	120	152
SFRJ gradb.	128	2865	116	148
gradb.	127	2750	116	146

poprečjem jugoslovanskega gradbeništvu, pa odstopa produktivnost — kot smo videli — še v večji meri kot OD. Rečemo lahko tedaj, da so tolikšne razlike v OD utemeljene. Zanimivo je še to, da so OD v slovenskem gradbeništvu za 6% višji od poprečnih OD v republiki, v zveznem merilu pa so OD v gradbeništvu za 4% višji od poprečja.

STRANI NADALJEVANJE S 1. STRANI

Gradis ob tričetrletju

Kazalnik	I-IX 74	I-IX 75	Indeks	Plan 75	% plana
VČP na efekt, uro	117,66	182,83	155	177,78	103
PD/ph	20,11	28,01	139	26,77	105
OD in OP/ph	12,62	15,47	122	15,40	100
Ostanek D/ph	4,14	7,17	173	5,90	122
Delilno razmerje	75:25	68:32		72:28	
Kvalif. količnik	1,55	1,78		1,79	

na podlagi sodobnejše tehnologije lahko izvede boljše organizacija;

3. letos smo v januarju in februarju delali skoraj nemoteno, kar ni bil primer v letu 1974.

Tudi kazalniki kažejo podpoprečen porast OD in OP (osebni prejemki) in prid ostaneka dohodka (skladov). Zategadelj se izboljšuje tudi delilno razmerje med OD in OP ter skladi.

Pri OD in OP smo že dosegli planiran nivo, v tem ko smo pri ostalih kazalnikih plan že presegli. V gradbeništvu to ni nenavadno, ker se običajno v zadnjem trimesečju dosega približno enake rezultate kot v prvem tričetrletju; lahko pa tudi slabše, če se kmalu ohladi ozračje v taki meri, da otežkoči normalno delo. V tem primeru se že preseženi kazalniki lahko spet znižajo pod 100 do konca leta.

Planirane zneske bomo presegli

Kar pa zadeva absolutne zneske, smo ob tričetrletju uresničili s planom predvidene zneske v naslednjih odstotkih:

vrednost proizvodnje — VP	73
tuje storitve	66
vrednost čiste proizv. — VČP	75
stroški (materialni)	75

družbeni proizvod — DP 75
amortizacija 66
dohodek — D 76
obveznosti 73
čisti dohodek 77
osebni dohodki in prejemki — OD in OP 73
ostanek dohodka 88

Koledarsko (do 15. 9.) bi moral znašati ostanek uresničitve plana 71 odstotkov, po večletnem poprečju iz preteklih let pa dobri dve tretjini. Višji dejansko odstotki že danes omogočajo oceno, da bomo planirane količine dosegli in presegli, čeravno so skoraj na vseh enotah še nedavno menili, da je bil plan prenapet.

Danes zato že z veliko gotovostjo računamo, da bomo letos dosegli in presegli vrednost 3 mio din, to je 300 milijard starih dinarjev.

Od pomembnejših količin verjetno ne bomo dosegli le zneska amortizacije zaradi poznejših nabav od predvidenih, omejitve uvoza in poznejšega aktiviranja lastnih investicij.

Tu je storitve, predvsem obrtniška dela, imajo v zadnjem trimesečju praviloma močnejši porast.

Stane Uhan

Franc Helbl

Vozil sem na Bucirusu

Na gradbišču Srednja Drava II smo srečali Franca Helbla, strojnika, zaposlenega pri TOZD SPO. »Skoda, da nisem prišel eno leto prej h Gradisu, kjer bi tako praznoval skupaj 30 let podjetja in 25 mojih let pri Gradisu. Tako pa bom svoj jubilej praznoval drugo leto. Ko sem se zaposlil, sem moral iti na gradbišče v Zenico. Potem sem delal še na elektrarni v Vuhredu, v Ožbalu, na avtocesti pri Čatežu, bil sem tudi v Liki v Kruščici in v Makedoniji. Malo sem pogledal tudi čez »plot«, gradili smo namreč tudi v Gvineji. Delal sem tudi na Srednji Dravi I in sedaj sem tukaj na Srednji Dravi II.

Ja, ko sem prišel h Gradisu, sem delal z lopato. Takrat se je tudi večino del opravljal predvsem ročno. Potem so me prestavili na separacijo in končno sem postal strojnik na starem bagru, t.i. »bucirus«. Danes je neprimerno drugače kot je bilo včasih. Vse se je obrnilo na bolje.«

Včasih lepo, danes še lepše

JOSIP MALASIČ, Nizke Gradnje: »Svojo kariero pri Gradisu sem začel leta 1947 na Mariborskem otoku. Takrat sem bil navaden delavec, trenutno pa sem tu na Srednji Dravi II pomožni delovodja. Tudi to ni moj pravi poklic, sem namreč miner. Pri Gradisu sem si v tem poklicu pridobil visoko kvalifikacijo.

Pri Gradisu je tako kot pri vseh gradbenih podjetjih — neprestano se selimo. Tako sem delal na Vuhredu, v Vuzenici, v Kruščici v Bosni, v Zlatoličju, na regulaciji Pesnice, pa v Sarajevu, Čadžavici itd. V zadnjih letih sem delal večinoma na avtocestah — na primorskem odseku in preden sem prišel na Srednjo Dravo II — v Vrholah na Stajerskem. Pa vseeno, kljub takim selitvam, dela v Gradisu ne bi z ničemer zamenjal.«

Josip Malašič

Dimnik že nad 300 metri

Verjetno bomo že v prihodnji številki lahko zapisali razveseljevo novico o smrečici na vrhu 360 m visokega dimnika v Trbovljah. Toda glede na enkratnost objekta je prav, da mu že tokrat posvetimo nekaj pozornosti.

Naše zadnje poročilo s tega gradbišča je bilo namreč napisano še takrat, ko so naši delavci končali z betoniranjem pilotov in začeli z betonažo temeljnega orstana za tega giganta. Delo pa je od tistega časa potekalo neprenehoma. Da, prav neprenehoma 24 ur na dan so brneli stroji ob betonarni in tovornem dvigalu in še brnijo. Ena posoda za beton gor druga dol. Naj bo sonce, dež ali sneg, delo se odvija naprej. Da, celo sneg je pred kratkim za nekaj časa pobelil zgornji plato dimnika, ko so delavci dosegli že višino skoraj 300 m. Toda delo samo jih niti ne ovira, saj ga opravljajo vsi že dovolj rutinsko. Tudi višina ne, pa čeprav gre za največji tovrstni objekt v Evropi. Mnogo več problemov je nastalo, ko je novi dimnik prerasel starega. Termoelektrarna namreč obratuje pa se iz starega dimnika ves dan kadi. In kam drugam kot delavcem pod nos, ki delajo na novem velikanu. Pri tem prihaja do izredno velike koncentracije plinov posebno SO₂. Dovoljena koncentracija 10 mg/m³ je vsakodnevno velikokrat presežena, še posebno pa je bila 27. septembra, ko je znašala kar 111,2 mg/m³. Zato delo ob takšni koncentraciji ne more potekati drugače, kot s plinsko masko. Vse od višine starega dimnika je zato delavcem na dimniku poleg vseh gradbenih pripomočkov potreben tudi ta rekvizit.

»Za nekaj dni smo morali zaradi teh plinov vseeno prekiniti« nam zatrdi ing. Dragutin Santovac, predstavnik Vatrostalne in nato nadaljuje: »Toda pomembno je, da kljub temu ni prišlo do težjih poškodb. Tistih nekaj dni je bila tako močna koncentracija plinov, da niti pod masko ni bilo moč zdržati. Sicer pa delo teče nemoteno, saj v vsaki izmeni dela od 25 do 30 delavcev, ki z drsnimi opazji za tovrstno gradnjo sistema Vatrostalna povprečno napredujejo za 3 do 4 m na 24 ur. Do višine 160 m so nam pomagali tudi vaši delavci, sedaj pa delajo le še najbolj izkušeni.

Skupno so vgradili že blizu 10.000 kubičnih metrov betona in 700 t armature. Ob dobrem sodelovanju, ki ga imamo z Gradisom tako kot vedno tudi tokrat, sproti rešujemo obstoječe probleme, tako da so tudi nad-

zorni iz IBT in investitor TE Trbovlje lahko zadovoljni. Nadzorni do sedaj niso imeli resnejših problemov, saj so začetne težave z recepturo in pa prehitro strjevanje betona ob polletnih mesecih ob sodelovanju z ZRMK hitro rešili, je zaključil ing. Dragutin Santovac.

Ob našem obisku je imel dimnik le še kak meter manj kot 300 m. Toda ob normalnih pogojih dela naj bi dosegli končno višino že sredi novembra, tako da bi nato lahko za-

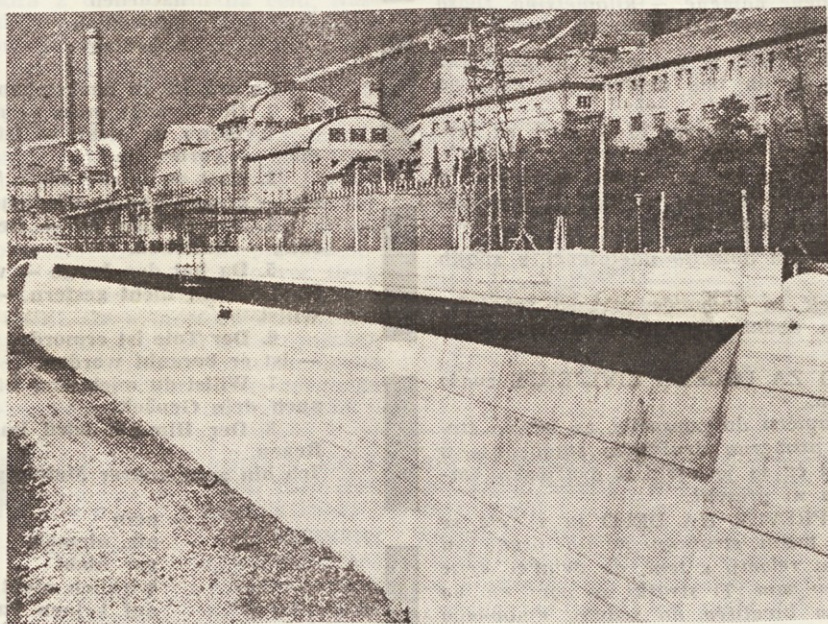
čeli z oblaganjem šamotne opeke. Le-ta bo ugrajena od kote + 18 m, potagati pa jo bodo od zgoraj navzdol. Notranji premer dimnika se bo pri tem zmanjšal na vsega 5 m.

Poleg redne oskrbe z betonom za dimnik naši delavci opravljajo tu še nekaj omembe vrednih del. Pravkar so končali z betoniranjem opornega zidu v katerega so vgradili kar 4800 m³ betona. Nad opornim zidom prav sedaj gradijo prečrpavališče vagonov za tekoča goriva. Na drugi strani dimnika pa opravljajo še regulacijo Praprotniščice. Čeprav v »senci« dimnika imajo naši delavci v Trbovljah tudi na tleh dela dovolj, saj je ureditev tega dela termoelektrarne šele v začetni fazi.

mk

Samotna opeka je že pripravljena

Oporni zid, nad katerim že gradijo prečrpavališče za vagon

V okvir del ob samem dimniku spada tudi regulacija Praprotniščice

Kadrovanje strokovnjakov ni zadovoljivo

Osnovna organizacija ZKJ na skupnih službah ima že nekaj mesecev redne študijske sestanke, kjer se ob pripravi temi iz dokumentov ZKJ pogovorijo komunisti ne samo o tem vprašanju na splošno, temveč stvari, ki jih prinaša določen dokument, »preizkusimo« tudi v dogajanju v naši delovni organizaciji. Tako so na zadnjem takem sestanku razpravljali o nalogah v idejni, organizacijski in kadrovske krepitvi ZKJ, pa tudi o besedah Romana Albrehta o uresničevanju ustavnih določil v združenem delu in z združevanjem dela in sredstev v okviru družbene reprodukcije. V razpravi o tem članku, ki je bil objavljen v Komunistu, so se člani OOKK skupnih služb najdlje zadržali ob problemu kadrovanja v ZK, predvsem pa so imeli največ pripomb na dosedanje kadrovanje strokovnih kadrov v Gradisu nasploh. Ker je ta problem preobsežen, da bi ga lahko rešili mimogrede na sestanku, kjer so obravnavali tudi druge zadeve, so komunisti sklenili, da bodo enega naslednjih sestankov namenili samo za obravnavanje problema kadrovanja, seveda pa bo moral biti za ta sestanek pripravljen ustrezen material z vsemi podatki in tudi že nekatere iztočnice za uveljavitev boljšega načina kadrovanja.

Delovna akcija 75 na KO Ljubljana

Uspešna delovna akcija

Zadnjič smo pisali o delovnih akcijah v Ravnah na Koroškem, kjer so s prostovoljnim delom gradili nov samski dom in sedaj novo menzo. Izvedeli pa smo, da niso edini v takih prizadevanjih, saj so tudi v ljubljanskih kovinskih obratih opravili precej prostovoljnih ur v zadnjem času.

Akcijo za ureditev deponijskih prostorov, tako da bi se videle vse zaloge in bi končno bilo tam resnično vse urejeno, so zaposleni dali že v stabilizacijske ukrepe. Odziv ljudi na to akcijo je bil zelo zadovoljiv in sploh pripravljenosti ljudi je bila odraz tega, da se zavedajo, da prihajajo v tiste čase, ko človek že ve, da pravzaprav večino časa prebije v delovni organizaciji, tako ali drugače. Tako so se zbrali 3. 4. in 5. septembra skoraj vsi zaposleni na delovno akcijo. Dopoldne so »redno delali, potem so imeli kosilo, popoldne pa so prostovoljno zagrabili za delo. Ko so z akcijo končali, so zahtevali, da se zadolžijo ljudje, ki bi to urejenost sedaj tudi za naprej vzdrževali.

Ob taki uspešni akciji so uvideli, da bi prepotrebne nove delovne prostore, ki jih potrebujejo, lahko pridobili tudi ob pomoči vseh zaposlenih, z njihovim prostovoljnim delom.

Biti Gradisovec je lepo

Gledati z odprtimi očmi na stvarnost, da bi razlikovali dobro od slabega — to je edina pot, da se človek približa realnosti. Nihče ne sme dovoliti, da prevlada pesimizem in apatičnost kot rezultata lažnih predstav o stanju vsakega posameznika (Gradisovec) v družbi. V njej prav gotovo prevladujeta dobro in pozitivno. Tudi slabega in negativnega ne manjka, toda tega se je treba nenehno otresati. In mi »Gradisovci« moramo biti še posebej ponosni, ker istočasno proslavljamo 30-letnico osvoboditve izpod fašizma in 30-letnico obstoja našega podjetja ter 25-letnico delavskega samoupravljanja. Najvažnejša resnica je ta, da »Gradis« kot ena majhna družba ne zastaja za časom in moje osebno mnenje je to, da je danes prava čast biti »Gradisovec«. Sleherni napredek vsebuje in predvideva tudi probleme. Zastoj je najslabša možnost, ampak pri meni ga ni. Ni ga zato, ker sem »Gradisovec«. To sem v neki meri pretiraval, v večji pa nisem, in te vrstice pišem na zahtevo mojega najboljšega prijatelja Beograjčana, kateri me vsako leto obišče. In zadnjič je bil tu, ko sem živel v Ljubljani Zalogu, in ko je videl, kje prebivam. Pomiloval me je in velikokrat poudaril, da je moja prihodnost prav mračna predvsem zaradi stanovanja, ker sem tudi še premlad »Gradisovec« in zaradi tega tudi od podjetja ni upanja.

ročil novico, da mi je podjetje podelilo stanovanje, me je navdušeno obiskal in zahteval, da ga seznanim podrobneje z mojim podjetjem (obi-

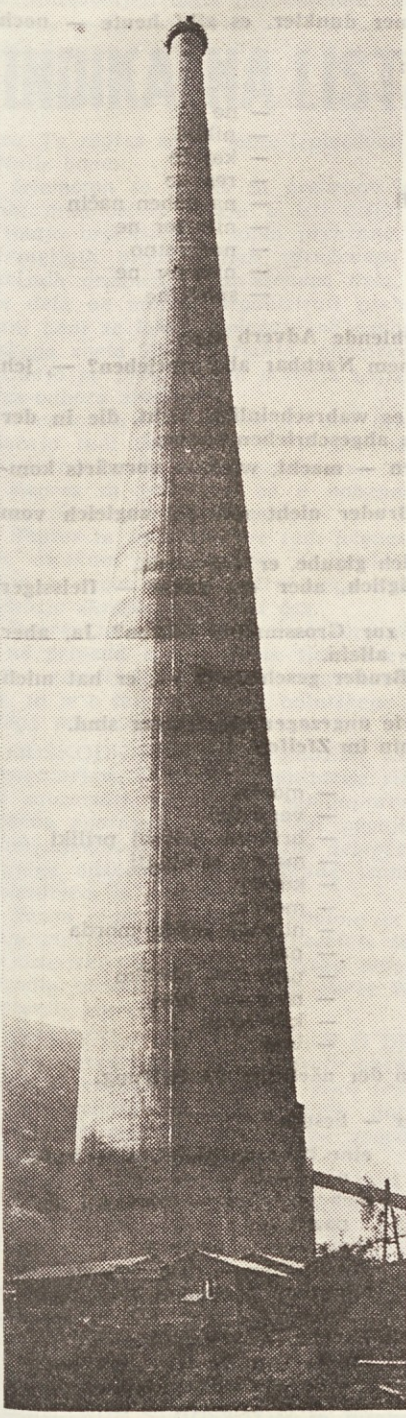
skali smo tudi eno od naših gradbišč »Planina II« v Kranju). To navdušenje tega mladeniča je predvsem zato, ker je ta pojav za njega in za mnoge druge mlade ljudi edinstveno doživetje, posebej pa za Beograjčana do tridesetega leta.

Na koncu, ko smo se poslavljali na kranjski železniški postaji, mi je rekel: »Srečen si, ker si »Gradisovec«!«

Latif Hasičič

Latif Hasičič

Čeprav sega že nad bližnje hribe, bo zrasel še za 60 m

V razpravi je Sindikalna lista za leto 1976

Pazljiv bralec bo opazil, da sindikalna lista za leto 1976 ne prinaša bistvenih novosti. Najbolj so se spremenili dinarski zneski, ki v posameznih določilih opredeljujejo zgornjo in spodnjo raven določene pravice.

V nadaljevanju objavljamo le nekatere značilnosti predlagane sindikalne liste. V glavnem pa si bomo slovenski sindikati prizadevali za, da se bo sindikalna lista za leto 1976 v celoti uresničila, to pa je naloga tudi naših osnovnih organizacij sindikata.

NAJNIZJI OSEBNI DOHODEK DELAVCA, ki opravlja najbolj enostavno delo in dela poln delovni čas ter dosega normalni delovni uspeh, mora znašati najmanj 60 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem koledarskem letu, kot ga ugotovi in objavi zavod SR Slovenije za statistiko v uradnem listu SRS.

NAJVIŠJI OSEBNI DOHODEK MORA biti tako kot drugi osebni dohodki rezultat uspešnosti gospodarjenja organizacije združenega dela in individualnega uspeha delavca.

Najvišji osebni dohodek se določa na osnovi analitične ocene delovnega mesta, tako kot osebni dohodek ostalih delavcev in na osnovi meril samoupravnega sporazuma dejavnosti glede na doseganje poslovnega uspeha, ki je lahko pod ali nad dogovorjenim normalnim poslovnim uspehom.

DELAVCU-PRIPRAVNIKU GRE AKONTACIJA OSEBNEGA DOHODKA V VIŠINI:

- pripravniku s srednjo izobrazbo največ 70 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu;
- pripravniku z višjo izobrazbo največ 90 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu;
- pripravniku z visoko izobrazbo največ 105 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu.

Prilagoditvena akontacija osebnega dohodka je lahko do 20 % višja od dogovorjene v prejšnjem odstavku, če ima udeležene samoupravnega sporazuma izdelana merila za ugotavljanje njegovega individualnega uspeha, ali če je njegov pripravniški staž daljši kot eno leto.

NADURNO DELO

Za delo, ki traja dalj kot poln delovni čas (nadurno delo po zakonu), gre delavcu dodatek v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za redni delovni čas, ko je delal prek polnega delovnega časa.

NOČNO DELO

Za delo v nočnem delovnem času gre delavcu dodatek v višini najmanj 30 in največ 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za redni delovni čas.

DELO NA DAN NEDELJE

Za delo na dan nedelje gre delavcu od 35 do 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za redni delovni čas.

ZA DELO NA DAN ZVEZNEGA IN REPUBLIŠKEGA PRAZNIKA gre delavcu poleg zakonsko določenega nadomestila in akontacije osebnega dohodka zaradi dela še dodatek v višini 50 % dosežene osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za redni delovni čas.

Dodatek za deljen delovni čas znaša največ 350 dinarjev mesečno, če traja prekinitve delovnega časa več kot eno uro in največ 700 dinarjev mesečno, če traja prekinitve dve uri ali več.

ZNESEK NADOMESTILA OSEBNEGA DOHODKA za čas bolezni do 30 dni ne sme biti nižji od 90 % mesečnega povprečnega osebnega dohodka delavca, izplačanega v preteklem koledarskem letu. Osnova za obračun nadomestila se valorizira vsake tri mesece na podlagi statističnih podatkov o gibanju osebnih dohodkov v SR Sloveniji v taki višini, kot bo to ugotovila in objavila zdravstvena skupnost Slovenije v prilogi Delavske enotnosti »Vzajemnost«.

UDELEŽENCI SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV DEJAVNOSTI NAJ BI V LETU 1976 IZDELALI kriterije za nagrajevanje iz naslova minulega dela znotraj temeljnih in drugih organizacij združenega dela.

Eden izmed kriterijev za nagrajevanje iz vloženega minulega dela je vsekakor dolžina delavčeve delovne dobe. Dokler se za nagrajevanje iz vloženega minulega dela upošteva samo ta kriterij, lahko znaša najvišji možni odstotek odvisen od upoštevanja delovne dobe, določen v naslednji tabeli:

Podelitve so se udeleželi tudi predstavniki konference sindikatov

Delovna doba

nad 1 do 5 let	1
nad 5 do 10 let	2
nad 10 do 15 let	4
nad 15 do 20 let	6
nad 20 do 25 let	8
nad 25 do 30 let	10
nad 30 do 35 oziroma 40 let	12

Najvišji odstotek od obračunske mesečne osnove ali dosežene mesečne akontacije osebnega dohodka delavca

DODATEK ZA OMEJEVANJE FLUKTUACIJE — udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki zaradi prekomerne fluktuacije delavcev uvajajo posebno stimulacijo stalnosti, lahko to določijo v samoupravnem sporazumu dejavnosti, vendar ta dodatek ne more presegati 5 % osebnega dohodka delavca. Udeleženci morajo v svojem splošnem aktu določiti, v katerih primerih, za katera delovna mesta oziroma poklice in v kakšnem odstotku ali znesku pripada delavcem ta dodatek.

DNEVNICE ZA SLUŽBENA POTOVANJA V DRŽAVI TER STROŠKI PRENOČEVANJA

Dnevnica znaša: — za čas odsotnosti 8 do 12 ur največ 100 dinarjev.

— za čas odsotnosti nad 12 ur največ 160 dinarjev. Stroški prenočevanja na podlagi računa se krijejo največ do 190 dinarjev. V primeru, da delavec za prenočevanje ne predloži računa, mu gre za prenočevanje največ 80 dinarjev.

DNEVNICE SO ZA VSE DELAVCE ENAKE. Dnevnice in stroški za prenočevanje gredo pod enakimi pogoji tudi učencem v gospodarstvu ter študentom in dijakom na praksi.

DNEVNICE ZA SLUŽBENA POTOVANJA V TUJINO se določijo v višini, ki velja za republiške upravne organe po razvrstitvi, ki velja za zvezne upravne organe.

NADOMESTILO ZA UPORABO OSEBNEGA AVTOMOBILA v službene namene — kilometrino, znaša za vsak prevožen kilometer 1,50 dinarjev.

TERENSKI DODATEK je povračilo za povečane materialne stroške, ki jih ima delavec pri delu na terenu.

Terenski dodatek znaša največ 75 dinarjev na dan. Terenski dodatek pripada delavcem v primerih, ko sta organizirani hrana ali prenočišče na terenu v nasprotnem primeru ima delavec pravico do dnevnice po 13. točki sindikalne liste.

Podrobnejša določila določijo udeleženci v svojih splošnih aktih.

Terenski dodatek in dnevnice se med seboj izključujeta. Terenski dodatki so pod enakimi pogoji za vse delavce.

NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE znaša največ 1300 dinarjev.

Delavec ni upravičen do povračila za ločeno življenje, če odkloni primerno družinsko stanovanje v kraju zaposlitve, ali če se je vselil v družinsko stanovanje družine pa ni preselil.

STROŠKI ZA PREVOZ NA DELO in z dela se lahko povrnejo v višini stroškov javnih prevoznih sredstev na določeni relaciji s tem, da delavec krije najmanj 30 dinarjev sam. Ti stroški se povrnejo na relaciji od stalnega bivališča do sedeža delovnega mesta. Kjer ni možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, se lahko obračunavajo stroški prevoza na delo in z dela v višini največ 0,50 dinarjev za prevoženi kilometer.

SELITVENI STROŠKI se povrnejo v višini delovnih stroškov po predloženih računih in komisiji o ugotovljenih upravičenih stroških. Če je preselitev v interesu delovne organizacije, se lahko delavec in družinski članom, ki živijo z njim v skupnem in splošnem, povrnejo prevozni stroški in izplačata največ dve dnevnici za službeno potovanje v državi.

REGRES ZA PREHRANO MED DELOM — Organizacije sindikata si morajo prizadevati, da si delavci v temeljni in drugi organizaciji združenega dela zagotovijo organizirano toplo prehrano med delom. Za organizirano prehrano se smatra, če je organizirana v organizacijah združenega dela ali pogodbeno z ustreznim obratom, ki lahko nudi toplo prehrano.

Udeležba regresa v ceni organizirane prehrane med delom znaša največ 300 dinarjev mesečno na delavca.

(nadaljevanje na 7 str.)

Učimo se nemški

Wir lernen Deutsch

77 Lektion

Heute sprechen wir von modalen Adverbien und fragen: Wie? In welchem Grade geschieht die Sache?

sehr	— zelo
recht	— prav
zu, allzu	— preveč
beinahe	— tako — kakor
so — wie	— skoraj
fast	— skoraj
gänzlich	— popolnoma
ganz	— v celoti
nur	— samo le
etwas	— malo nekaj
ausserordentlich	— izredno
ungewöhnlich	— neravnavno
viel	— mnogo zelo
mehr — als	— več — kot
wenig	— malo
ziemlich	— precej

Übung: Setzen Sie das fehlende Adverb ein:

1. Der Student arbeitet — fleissig, er muss aber noch — fleissiger sein, wenn er die Prüfung bestehen will.
2. Der Vortrag war — langweilig, ich bin — eingeschlafen.
3. Ich habe jetzt leider — zu tun und habe — freie Zeit, erst im Sommer werde ich — Zeit haben.
4. Mozart war schon als Kind — musikalisch.
5. Das Auto fährt nicht — schnell — das Flugzeug.
6. Ich habe heute — länger geschlafen — sonst.
7. Wir hatten in diesen Jahr einen — kalten Winter.
8. Und jetzt haben wir — keinen Sommer, denn es ist — kalt mit — Sonne.
9. Der Student hat eine schlechte Prüfung gemacht, er wäre — durchgefallen.
10. Hast du die Aufgaben — gelöst? Ja, die ersten beiden waren — leicht, die beiden letzten leider — schwer. Ich bin derselben Meinung.

ja	— da
wirklich	— res
gewiss	— gotovo, zares
sicher	— gotovo
freilich	— seveda
allerdings	— vsekakor
bestimmt	— gotovo
zweifellos	— brez dvoma
auf jeden Fall	— na vsak način
natürlich	— kajpak seveda
tatsächlich	— v resnici
unbedingt	— brezpogojno

Setzen Sie in nachstehenden Sätzen das fehlende Adverb ein:

1. Der Kranke muss — noch drei Tage ruhig im Bett bleiben.
 2. Wenn es nicht — ist, ob du pünktlich kommst, so rufe doch — vorher an.
 3. Hast du solche bösen Worte — zu ihm gesagt? —, ich habe sie — gesagt, und er verdient sie —.
 4. Der Schüler ist — fleissig und befähigt, er wird die Prüfung — bestehen.
 5. Da hat der Junge — wieder ein grosses Loch in der Hose! Hast du mir nicht gestern — versprochen, dass du dich vorsehen willst.
 6. Der Tote ist ermordet worden, Geld und Wertsachen fehlen, — ist er beraubt worden.
 7. Willst du mich zum Bahnhof begleiten? Ja, — ich trage dir auch dein Gepäck.
 8. Der Himmel wird immer dunkler, es gibt heute — noch Regen.
- Ich bin ganz anderer Meinung:

nein	— ne
nie, niemals	— nikoli
gar nicht	— kaj še
wirklich nicht	— res ne
auf keinen Fall	— na noben način
durchaus nicht	— nikakor ne
im Gegenteil	— nasprotno
keineswegs	— nikakor ne
keinesfalls	— sploh ne

Übung: Setzen Sie das fehlende Adverb ein:

1. Karl, hast du von deinem Nachbar abgeschrieben? —, ich habe abgeschrieben.
2. Solche Menschen gibt es wahrscheinlich nicht, die in der Schule — von ihren Nachbarn abgeschrieben haben.
3. Wer seine Hausaufgaben — macht, wird — vorwärts kommen.
4. Warum kommt dein Bruder nicht mit dir zugleich vom Sportplatz?
5. Ich habe ihn — gesehen, ich glaube, er war — da.
6. Wir ermahnen dich täglich, aber du willst — fleissiger werden.
7. Darf der kleine Fritz zur Grossmutter fahren? Ja, aber nur mit der Schwester und — allein.
8. Hilde hast du deinen Bruder geschlagen? —, er hat mich geschlagen.
9. Es ist — zu glauben, wie ungezogen die Kinder sind. Ich bin nicht sicher, ich bin im Zweifel.

vielleicht	— morda
wahrscheinlich	— verjetno
vermutlich	— brzkone, povsaj priliki
möglicherweise	— morda, morebiti
kaum	— komaj
etwa	— morda
allenfalls	— ni vsak način, morda
wohl	— pač
ungefähr	— približno, nekako
wenigstens	— najmanj, vsaj
höchstens	— kvečjemu
midestens	— vsaj

Eine kurze Übung folgt in der nächsten Fortsetzung.

Wörter — besede

langweilig — dolgočasen	eine Prüfung bestehen — izpit
einschlafen (ie, a) — zaspati	napraviti
s Flugzeug — letalo	sich vorsehen — varovati se,
bei der Prüfung durchfallen —	paziti se
pasti pri izpitu	ermorden — umoriti
die Aufgabe lösen — nalogo	Wertsachen — dragocenosti
rešiti	berauben jemanden — nekoga
anrufen — po telefonu poklicati	oropati
böse — hudoben	ungezogen — neolikan
verdienen — zaslužiti	abschreiben (ie ie) — prepisati
befähigt — zmožen, sposoben	wahrscheinlich — verjeten
	vorwärts kommen — napredovati

Delovne akcije so se udeležili tudi vodilni delavci

Tudi za TOZD na Ravnah kmalu urejena prehrana

Dolgoletne želje zaposlenih, da se zanje uredi prehrana, bodo kmalu uresničene, kajti nova sodobna restavracija bo kmalu pod streho.

Odkar je enota porušila svojo dotrajano menzo ob Suhi na Ravnah, prehrana za zaposlene ni bila nikoli več popolnoma urejena. Vsa dosežanja prizadevnih odgovornih, da se zgradi nova restavracija, niso bila uspešna. Ko je bila leta 1965 že izkopana gradbena jama za restavracijo, se je ta zaradi restriktivnih ukrepov prve reforme morala zopet zasuti. Kasneje pa je bil problem lokacije in seveda finančnih sredstev tisti faktor, ki je podrl vsa prizadevanja, da si enota za svoje delavce uredi prehrano. Ko je TOZD zgradila dom malih stanovanj v Dobji vasi in se dokončno rešila ostanka stanja rega delavskega naselja ob Suhi, je bila zmeraj bolj glasna pobuda vodstva enote, da hočemo imeti svoj obrat družbene prehrane. Delavski svet je pooblastil odgovorne pri enoti, da uredijo vse potrebno za gradnjo in takrat je bila prižgana zelena luč za start. Jasno je bilo, da bo sodobna družbena prehrana, ki je v sklopu baze TOZD v Dobji vasi, zahvala velika finančna sredstva, ki pa jih TOZD s svojimi razpoložljivimi sredstvi ne bo zmogla. Zato se je razmišljalo o prostovoljnem delu zaposlenih. Po znanem geslu »NČ NE SME MIMO SINDIKATA« je izvršni odbor sindikalne organizacije prvi enoti sprejel sklep, da se organizira prostovoljno delo, pri katerem

bi naj vsi zaposleni sodelovali. S tem bi prispevali k hitrejši in cenejši izgradnji objekta. Ravenski kolektiv je znan, da hitro strne svoje vrste in da zanj ni ovir, če je to vprašanje skupnih interesov. Ta poziv je našel množico pristašev pravih gradisovcev, ki so brez oklevanja pripravljeni prispevati svoj delež v dobrobit kolektiva. Prva akcija je bila, da se zabetonira kletna plošča. Tokrat je kot »V LEPIH STARIH CASIH«, ko je bilo prostovoljno delo še vsakdanja stvar, za vzgled startala večja skupina sestavljena iz delavcev uprave, obratov, tehničnega in stokovnega kadra z direktorjem na čelu. Naslednjo prsto soboto je bila na delu kombinirana ekipa z delovodji. Tako se delovne akcije vrstijo vsako prsto soboto in se bodo, dokler bo to dopuščalo vreme. Nadaljevale pa se bodo spomladi, dokler objekt ne bo predan v uporabo. To dokazuje, da bo na akcijah sodelovala velika večina zaposlenih. Do sedaj je bilo opravljenih že več sto prostovoljnih ur, do predaje objekta pa jih bo zagotovo več tisoč. To bo ogromen prispevek kolektiva v akciji, da s prostovoljnim delom pomaga zgraditi svoj obrat družbene prehrane in bomo s ponosom lahko rekli, da je solidarno delo celotnega kolektiva.

L. LIHTENEGER

SINDIKALNA LISTA...

lavca. Ta regres se ne more izplačevati v obliki vrednostnih bonov.

Izjemoma se regres za prehrano lahko izplača v obliki vrednostnih bonov v isti višini kot delavcem, ki imajo organizirano toplo prehrano, tudi delavcem in temeljnih organizacijah združenega dela ali delu temeljnih organizacij združenega dela, če zaradi narave dela ne morejo organizirati prehrane. Ti vrednostni boni se lahko izplačajo na osnovi soglasja občinskega sveta ZSS (varianta: občinskega odbora), ki ga izdajo po predhodnem mnenju ustreznega republiškega odbora sindikata.

Vrednostni boni do največ 300 dinarjev se lahko izplačajo tudi delavcem, ki z zdravniškim spravealom dokažejo, da imajo predpisano dietno prehrano. Regres za prehrano se v nobenem primeru ne more izplačevati v gotovini.

Regres za prehrano gre tudi učencem v gospodarstvu, dijakom in študentom na praksi in drugim, ki delajo v organizacijah združenega dela, tudi tistim, ki delajo skrajšani delovni čas.

Regres za organizirano in neorganizirano prehrano ne pripada delavcem za tiste dneve, ko niso na delu v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, to je v času dopustov, bolniškega staleža in službenega potovanja.

ODŠKODNINE IZUMITELJEM, racionalizatorjem in novatorjem Osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati, da bodo v samoupravnih aktih udeležencev sporazuma opredeljeni pogoji, ki bodo kar najbolj spodbujali ustvarjalnost delavcev ter merila za pravične odškodnine in nagrade izumiteljem, racionalizatorjem in novatorjem.

Razen tega se morajo osnovne in druge organizacije sindikata nenehno zavzemati za pospeševanje iznajditeljske in racionalizatorske dejavnosti tudi na področju občine, republike in zveze in v ta namen zagotoviti potrebna sredstva.

IZPLAČILA PO POGODBAH O DELU

Ob sprejemanju periodičnih obračunov in zaključnega računa so delarski sveti temeljnih in drugih organizacij združenega dela dolžni poimensko obpravnavati izplačila za delo po pogodbah o delu in presojati njihovo upravičenost.

Delovna organizacija mora o višini in namenu izplačila za delo po pogodbah o delu obvestiti temeljno ali drugo organizacijo združenega dela, v kateri je redno zaposlen delavec, ki je to izplačilo prejel.

Nagrade učencev v gospodarstvu trajajo celo leto, tudi v času počitnic in gospodarskega dopusta. Nagrade, ki se določajo v učni pogodbi znašajo najmanj:

v I. letniku 720 dinarjev (neto)
v II. letniku 840 dinarjev (neto)
v III. letniku 1000 dinarjev (neto).

NAGRADE ŠTUDENTOM in dijakom za obvezno prakso ne smejo biti nižje od 720 dinarjev mesečno in ne višje, kot znaša 60 % povprečnega osebnega do-

hodka v SR Sloveniji za preteklo leto po tej sindikalni listi. Konkretno višino nagrade določijo udeleženci v svojih splošnih aktih.

NAMENSKI ZNESEK ZA STANOVANJSKO GRADNJO znaša toliko, kot je sklenjeno v samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za stanovanjsko gradnjo, vendar ne manj, kot znaša 6 % bruto osebnih dohodkov.

IZOBRAŽEVANJE — Osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati za ustrezno strokovno organiziranost kadrovske in izobraževalne službe v organizacijah združenega dela ter ustvarjati pogoje za splošno, strokovno in družbeno izobraževanje in usposabljanje svojih delavcev na osnovi določen občinskih dogovorov o kadrovski politiki.

Namenski znesek za izobraževanje znaša najmanj 2 % bruto osebnih dohodkov.

Ta sredstva se namensko uporabljajo za strokovno in družbeno izobraževanje in usposabljanje delavcev. 0,5 % se združuje v sklad za štipendiranje na ravni občinske skupščine.

REGRES ZA LETNI DOPUST

Sredstva za nadomestilo stroškov rednega letnega dopusta se oblikujejo v višini najmanj 1000 in največ 1300 dinarjev na zaposlenega, pomnoženo s številom zaposlenih, h katerim se prištevajo tudi učenci v gospodarstvu.

ZA SOLIDARNOSTNE POMOČI — se štejejo:

a) pomoč družini delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu v višini pogrebnih stroškov po računu pristojne organizacije;

b) ob smrti v ožji družini in v primeru daljše bolezn delavca lahko znaša denarna pomoč največ en poprečni osebni dohodek zaposlenih v delovni organizaciji v preteklem letu;

c) enkratna pomoč ob elementarnih nesrečah ali požarih, ki so prizadeli delavca in njegovo družino;

d) enkratne letne obdaritve upokojencev;

d) enkratne pomoči ob nastanku težje invalidnosti;

e) druge solidarnostne pomoči.

NAGRADE OB ODHODU DELAVCEV V POKOJ znaša najmanj dva in največ tri poprečne osebne dohodke na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu. Enak znesek gre ob smrti delavca najožjim članom družine.

NAGRADE OB DELOVNIH JUBILEJIH — Če udeleženci v družbenih dogovorih za območja ali v svojem splošnem aktu določajo nagrade za delovne jubileje, so zgornje vrednosti:

— za 10 let delovne dobe v delovni organizaciji 2300 dinarjev.

— za 20 let delovne dobe v delovni organizaciji 3450 dinarjev.

— za 30 let delovne dobe v delovni organizaciji 4600 dinarjev.

Ob začetku uporabe določil o nagradah za delovne jubileje se lahko upošteva tudi delavca, ki je že prekoračil enega takih jubilejev. V tem primeru se lahko izplača nagrada samo za en delovni jubilej.

Črpn beton

Črpanje je rentabilno predvsem tam, kjer nastopajo velike količine betona, kjer nastopa zaradi tehnične izvedbe neprekinjeno betoniranje (bazeni), kjer teren ne dopušča dovoza betona na mesto vgrajevanja, pri betoniranjih v velikih višinah in sl. Uporaba črpalke ne nudi le tehničnih prednosti glede dostave betona, zagotavlja tudi zelo enakomerno kvaliteto betona. Večja odstopanja v sestavi sveže betonske zmesi povzročajo zamašitev v cevovodu ali v črpalci.

Po začetnih neuspešnih poskusih se 1930 l. pojavijo že zelo uporabne črpalke s stoječimi cilindri in avtomatično delujočimi krogljčnimi ventili, vendar, z možnostjo črpanja le drobnozrnatega betona (do D max 15 mm). Večja zrna so zamašila prehod skozi ventile, 1932. l. je zgradil Holandec Kooyman črpalco z ležimi bati, ki je omogočala črpanje betona tudi z večjimi zrnimi agregati. Ta sistem tvori podlago modernim mehaniziranim batnim črpalcam.

Prve hidravlične črpalke, ki se močno razlikujejo od dotedanjih mehaniziranih, so se pojavile l. 1957. Delujejo mirneje.

Naslednja izvedba črpalke so tako im. »Squeez-Crete« črpalke, pri

katerih potuje beton po ceveh po predhodnem stiskanju gumijaste cevi v vakuumski kameri.

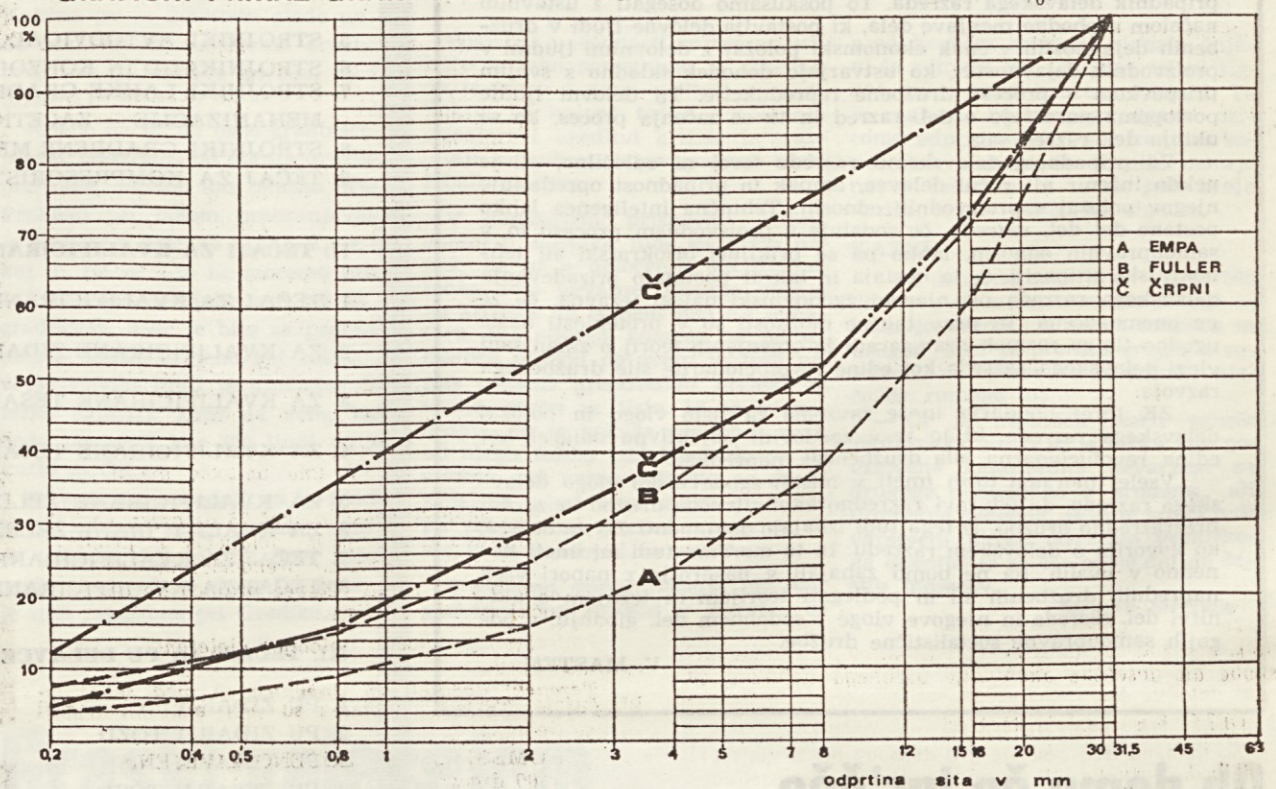
Betonske črpalke ločimo v drugi smeri v pomične in nepomične. Pomične so vgrajene na avtomobile ali avtomobilске prikolice in so zelo prikladne za hitro menjavanje delovnega kraja, potujejo lahko s hitrostjo običajnega kamionskega prevoza. Nepomične betonske črpalke so vezane na daljše prečrpavanje betona na istem delovnem mestu (večja gradbišča). Zelo so prikladne za namestitvev pod bet. mešalce, s čimer odpade prevoz svežega betona od betonarne do črpalke.

Sveži črpn beton se močno razlikuje od nečrpnega. Poleg običajnih

2. Konsistenca betona je: na razlezni mizi 32—48, najbolje 36—43 cm. oz. po Walzu: $k = 2-3$ v mejah 1,05-1,25, oz. po Vebe: $k = 1,2 - 1,8$
3. Fina zrna (izpod 0,2 mm) in cement okoli 400 kg/m³
4. Granulometrični sestav min agregata spodaj dvignjen. Materiala izpod 4 mm v premeru je ca. 35 do 45 %, kar je v veliki meri odvisno od doze cementa.

Iz gornjih grobih podatkov sledi približni izračun za potrebo po korektorju. Omenjam dva ekstremna primera: mineralni agregat isti, presevek skozi sito 0,2 mm 4,5 %, doza cementa 270 in 350 kg/m³, vode v prvem primeru 190, v drugem 210 kg/m³. Izračunamo potrebno količino mineralnega agregata: v prvem primeru 2400 kg/m³ — (270 + 190) = 1940 kg/m³, v drugem 2400 kg/m³ — (350 + 210) = 1840 kg/m³. Pri 4,5 % preseveka mineralnega agregata skozi sito 0,2 mm imamo v prvem primeru 19,40 X 4,5 + 270 = 357 kg/m³, v drugem pa 18,40 X 4,5 + 350 = 433 kg/m³ preseveka mivke in cementa

GRAFIČNI PRIKAZ GRANULOMETRIČNEGA SESTAVA — PRESEVKI V %

zahtev (kvaliteta, kompaktnost, homogenost...) nastopa tu še zahteva po neoviranem, lahkotnem drsenju svežega betona po ceveh. V slučaju slabe drsne površine se odzivni pritisk prenaša preko betonskega skeleta na notranjo površino cevi in nastopi zamašitev betona v ceveh. Dobro drsenje omogoča dovoljna prisotnost skeleta v betonu. Skelet tvorijo cement in zelo fina zrna mineralnega agregata, ki so v premeru manjša od 0,2 mm. Teh zrn naj bo v črpnem betonu po priporočilu za Wibau črpalke 400-450 kg/m³, za Torkret črpalke pa min. 350 kg/m³, torej v mejah od 350—450 kg/m³ pač glede na sposobnost črpalke (površinska moč, razdalja in višinska razlika cevovoda). Večkrat te količine s sestavom naravnih frakcij min. agregata in pri nizki dozi cementa, ne moremo doseči. Zato se poslužujemo korektorja, t.j. dodatka finih zrn min. agregata v obliki drobnozrnate-mehke mivke s premerom največjega zrna do 0,2 mm, opalske breče, kamene mivke, el. filtrskega pepela in sl. Občutljivost črpanja glede na pravilen sestav svežega betona je tolikšna, da vsako večje granulometrično odstopanje že povzroči zamašitev. Zato so pred vsakim črpanjem potrebne laboratorijske preiskave, ki so podlaga za izračun recepture. Če min. agregata ne poznamo, so predpreiskave obvezne. V delno informiranje naj služijo sledeči podatki:

1. Prostorninska teža svežega, vgrajenega, črpnega betona se giblje okoli 2380—2420 kg/m³.

skozi sito 0,2 mm. Za dobro črpanje moramo po tem izračunu za prvi primer dodati ca. 40 kg/m³ korektorja finih delcev, ki se presejejo skozi sito 0,2 mm.

Cement

Običajen portlandski cement z ali brez dodatkov. Cement, ki po zamestitvi odpušča vodo, ni primeren. Nastopi cvetenje betona, mazanje cevi je onemogočeno, sledi zamašitev.

Dodatki betonu

Plastifikator je obvezen, črpalca manj trpi, kvaliteta betona je neprimerno izboljšana (homogena zamesitev in manjša potreba po vsebnosti vode, zaradi nižjega V/C faktorja višja trdnost betona). Predoziranje plastifikatorja povzroča premočno plastičnost betona, slede začetiv v cevovodu. Areanta se ne poslužujemo, ker ustvarja v betonu mikropore, ki napravijo beton pod pritiskom v ceveh preveč elastičen, slede zamašitev. Razen tega ga z običajnimi mešalci ne moremo enakomerno vmesiti in kvaliteta betona je ogrožena.

Zavlačevalci so priporočljivi.

Pospeševalce moramo dozirati oprežno, da v slučaju večjega nepredvidenega zastoja ne pride do strjevanja betona v ceveh.

Uporabljamo samo preizkušene dodatke. Laboratorijski beton pred pričetkom črpanja je zelo priporočljiv, ne glede na to, da isti beton že od prej poznamo.

(nadaljevanje prihodnjiki)

Tudi na gradbišču v Krškem veliko delo opravijo betonske črpalke

Delovni razred v samoupravni socialistični družbi

Ko govorimo o delavskem razredu in njegovem boju za oblast, moramo vselej imeti pred očmi osnovni interes in zgodovinsko vlogo del. razreda; ta pa je ukiniti kapitalistični družbeni red in ustvariti brezrazredno družbo, kar pa ne pomeni, da je z razlastitvijo kapitalistov ta cilj dosežen. S tem so bili samo ustvarjeni pogoji, da del. razred prevzame upravljanje nad sredstvi za proizvodnjo, kar se uresničuje postopno. V pogojih samoupravljanja pa dobiva delavski razred nove razsežnosti. Naš del. razred že v praksi rešuje probleme odtujenosti, zlasti je gospodarjenje s sredstvi za delo in rezultati dela vse bolj izraz resnične oblasti delavskega razreda. S tem pa, ko delavski razred prevzema oblast, se ta vedno bolj odmika ostankom razredne družbe, ki z različnimi privatno-lastninskimi težnjami poskušajo obnoviti kapitalistične proizvodne odnose. Prav tako poskušajo razne tehnokratske in birokratske sile razvrednotiti vlogo delavskega razreda v samoupravnih odnosih in ga zadržati v starih odnosih odtujenosti od presežnega dela. Pri tem se tehnomenažerska ideologija opira na razne kapitalistične teorije o zanikanju vloge del. razreda kot vodilne družbene sile. Odločujoča vloga del. razreda zato ostaja nespremenljiva vse do komunistične družbe.

Vse pogostejše poskušamo enačiti delovnega človeka s pripadnikom del. razreda. Temu ni vselej tako. Delovni človek je tisti, ki s svojim delom sodeluje pri družbenem delu in ustvarja dohodek. V naši družbi težimo k temu, da delovni človek vse bolj postaja pripadnik delavskega razreda. To poskušamo dosegati z ustavnim načelom svobodne menjave dela, ki postavlja delovne ljudi v družbenih dejavnostih v enak ekonomski položaj z delovnimi ljudmi v proizvodnih dejavnostih, ko ustvarjajo dohodek skladno s svojim prispevkom v procesu družbene reprodukcije. Tu delovni ljudje postopoma naraščajo v del. razred in tu se začneja proces, ko se ukinja del. razred sam.

Za pripadnost delavskemu razredu torej ni odločilno, ali je nekdo inženir ali ročni delavec, ampak to pripadnost opredeljuje njegov položaj v proizvodnih odnosih. Tehnična inteligenca lahko postane del del. razreda, če sodeluje v proizvodnem procesu in v samoupravnih odnosih, lahko pa se priključi birokratski ali tehnokratski grupaciji, če ta obstaja in takrat postajajo prizadevanja delavskega razreda pri njegovi zgodovinski nalogi težavna, če že ne onemogočena. In prav takšne možnosti so v preteklosti našle ugodno tlo za razmah prav zaradi že omenjenih teorij o zmanjšani vlogi delavskega razreda kot edine revolucionarne sile družbenega razvoja.

ZK torej poudarja in se zavzema za tisto vlogo in položaj delavskega razreda, ki jo je v zgodovini objektivno odigral kot edina revolucionarna sila družbenega napredka.

Vselej moramo torej imeti v mislih zgodovinsko vlogo delavskega razreda, da odpravi razredno kapitalistično družbo in zgradi brezrazredno družbo. Iz tega tudi izhajajo dokumenti ZK in ustava, ko govorijo o delavskem razredu. In to moramo tudi mi imeti nenehno v mislih, da ne bomo zahajali v nasprotja z naporji vseh naprednih družbenih sil in podlegali teorijam in težnjam o ukinitvi del. razreda in njegove vloge v sodobnem del. gibanju, v pogojih samoupravne socialistične družbe.

V. MASTEN

Razpis tečajev in seminarjev

v zimski sezoni 1975/1976

V okviru programa centra za izobraževanje GIP GRADISA, bomo v zimski sezoni 1975/76 organizirali vrsto tečajev in seminarjev. Smatramo, da je splošno in dopolnilno izobraževanje eden izmed pogojev za doseganje boljše organizacije in dviga produktivnosti dela. Tečaji, ki jih bomo organizirali doma ali v drugih institucijah so namenjeni predvsem dobrim delavcem, ki želijo strokovno in družbeno napredovati ter po opravljenem tečaju, šoli ali drugi obliki dopolnilnega izobraževanja tudi ostati v podjetju.

Prošnje za vpis v vse oblike dopolnilnega izobraževanja sprejema Center za izobraževanje preko kadrovskih služb TOZD. Pri tem opozarjamo, da brez priporočila TOZD in strokovne ocene vsakega kandidata prošnji ne bomo obravnavali.

Ponovno pa poudarjamo, da je v Gradisu vsakemu dobremu delavcu dana možnost napredovanja in izobraževanja.

Prijave sprejemamo do 15. decembra 1975.

PLAN IN PROGRAM

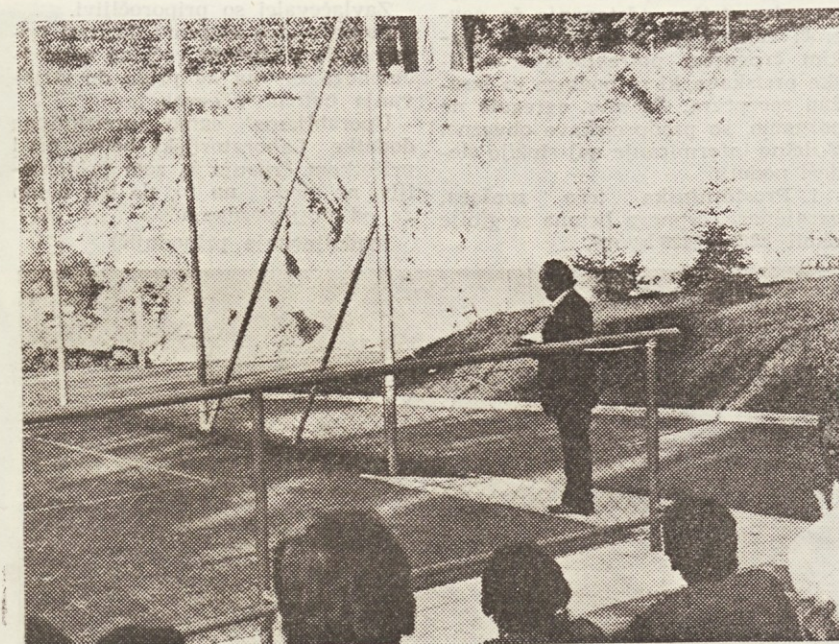
TEČAJEV IN SEMINARJEV V ZIMSKI SEZONI 1975/76

Zap. št.	OPIS — POZICIJA	Kraj tečaja seminarja	Začetek tečaja	Konec tečaja
1	2	3	4	5
I. TEČAJ ZA STROJNIKE TEŽKE GRADBENE MEHANIZACIJE				
1. BAGERISTI, BULDOŽERISTI	Ljubljana ZIC	8. 1. 1976 12. 3. 1976	12. 3. 1976 17. 5. 1976	
2. STROJNIKI BREZ PRAKSE	Ljubljana ZIC	8. 1. 1976	28. 3. 1976	
3. ŽERJAVISTI	Ljubljana ZIC	8. 1. 1976 17. 2. 1976 8. 4. 1976	12. 2. 1976 22. 3. 1976 17. 5. 1976	
4. ŽERJAVISTI BREZ PRAKSE	Ljubljana ZIC	17. 2. 1976 9. 4. 1976	8. 4. 1976 3. 6. 1976	
5. STROJNIKI AVTODVIGAL	Ljubljana ZIC	19. 5. 1976	21. 6. 1976	
6. STROJNIKI GD IN KONZOLNA DVIGALA	Ljubljana ZIC	26. 5. 1976	6. 6. 1976	
7. STROJNIKI LAHKE GRADBENE MEHANIZACIJE — ZAČETNIKI PU	SPO Ljubljana	15. 12. 1975	1. 2. 1976	
8. STROJNIKI GRADBENE MEHANIZACIJE PU	Ljubljana ZIC	8. 1. 1976	15. 3. 1976	
9. TEČAJ ZA KOMPRESORISTE	Ljubljana ZIC	1. 10. 1976	25. 10. 1976	
II. TEČAJI ZA KVALIFICIRANE ZIDARJE, TESARJE, ŽELEZOKRIVCE, BETONERJE				
1. TEČAJ ZA KVALIFICIRANE ZIDARJE	Ljubljana ZIC	6. 1. 1976 7. 4. 1976	5. 4. 1976 11. 7. 1976	
2. ZA KVALIFICIRANE ZIDARJE	po TOZD	13. 1. 1976 16. 3. 1976	15. 3. 1976 16. 5. 1976	
3. ZA KVALIFICIRANE TESARJE	Ljubljana ZIC	6. 1. 1976 10. 3. 1976	8. 3. 1976 11. 5. 1976	
4. ZA KVALIFICIRANE TESARJE	po TOZD	15. 1. 1976 17. 3. 1976	15. 3. 1976 17. 6. 1976	
5. ZA KVALIFICIRANE ŽELEZOKRIVCE	Ljubljana ZIC	6. 1. 1976	5. 4. 1976	
6. ZA KVALIFICIRANE ŽELEZOKRIVCE	Ljubljana železokr.	4. 2. 1976	4. 4. 1976	
7. TEČAJ ZA KVALIFICIRANE BETONERJE	Ljubljana OGP	24. 2. 1976	24. 3. 1976	
8. TEČAJ ZA KVALIFICIRANE MINERJE	Ljubljana ZIC	29. 9. 1976	30. 12. 1976	
III. TEČAJI ZA PU DELAVCE				
1. PU ZIDARJI	Ljubljana ZIC	6. 1. 1976	8. 3. 1976	
2. PU ZIDARJI TOZD	po TOZD	15. 1. 1976	15. 2. 1976	
3. PU TESARJI	Ljubljana ZIC	6. 1. 1976	8. 3. 1976	
4. PU TESARJI TOZD	po TOZD	15. 1. 1976	15. 2. 1976	
5. PU ŽELEZOKRIVCE	Ljubljana ZIC	6. 1. 1976	8. 3. 1976	
6. PU ŽELEZOKRIVCE	po TOZD	15. 1. 1976	15. 2. 1976	
7. TEČAJI ZA SIGNALISTE	po TOZD in po potrebi			
IV. TEČAJI ZA VARILCE				
1. OSNOVNI TEČAJ ZA OBLOČNO VARJENJE	ZV Ljubljana	5. 1. 1976	31. 1. 1976	
2. OSNOVNI TEČAJ ZA PLAMENSKO VARJENJE	ZV Ljubljana Maribor	5. 1. 1976	31. 1. 1976	
3. NADALJEVALNI TEČAJ ZA PLAMENSKO VARJENJE	ZV Ljubljana	4. 3. 1976	28. 3. 1976	
5. OBLOČNO VARJENJE	ZV Ljubljana	4. 3. 1976	28. 3. 1976	
6. SPECIALNI TEČAJI PO POTREBI IN DOGOVORU				
V. TEČAJ ZA INŠTRUKTORJE				
1. ZA INŠTRUKTORJE UCENCEV	Ljubljana ZIC	27. 11. 1975 3. 4. 1976	27. 1. 1976 11. 6. 1976	
VI. TEČAJ ZA BRIGADIRJE (VK DELAVCE)				
1. ZA BRIGADIRJE	Ljubljana	2. 2. 1976	10. 3. 1976	
VII. DRUŽBENO-EKONOMSKO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE				
1. SEMINAR ZA DIREKTORJE TOZD IN GOSPODARSKO FINANČNE POMOČNIKE — planiranje, metodologija in poslovna politika Gradisa	Škofja Loka ali Portorož	18. 11. 1975	19. 11. 1975	
2. SEMINAR ZA KADROVIKE — Kadrovska politika v združenem delu	Radenci	4. 11. 1975	5. 11. 1975	
3. SEMINAR ZA TEHNIČNO STROKOVNE KADRE (ing. in tehniki) — tehnična in poslovna politika Gradisa v luči stabilizacijskih procesov	Portorož ali Radenci	I. 26. 1. 1976 II. 29. 1. 1976 III. 2. 2. 1976	27. 1. 1976 30. 1. 1976 3. 2. 1976	
4. SEMINAR ZA DELOVODJE strokovno in poslovno problematiko	Portorož ali Radenci	9. 2. 1976 13. 2. 1976	10. 2. 1976 14. 2. 1976	
5. SEMINAR ZA ČLANE DELAVSKE KONTROLE	Ljubljana	24. 2. 1976	25. 2. 1976	
6. SEMINAR ZA ČLANE DS	Ljubljana	27. 2. 1976	28. 2. 1976	
7. SEMINAR ZA MLADINSKE FUNKCIONARJE	Škofja Loka	17. 2. 1976	18. 2. 1976	
8. SEMINAR ZA ORGAN. INFORMIRANJA	Podvin	9. 3. 1976	10. 3. 1976	
9. SEMINAR ZA ČLANE ZK - MLAJŠE ČLANE (marksistična vzgoja)	Škofja Loka	15. 3. 1976	16. 3. 1976	
10. TEČAJ ZA TAJNICE II. del (nadaljevanje)	Bled ali Pohorje	11. 2. 1976	12. 2. 1976	
11. TEČAJ ZA SKLADIŠČNIKE	Ljubljana	19. 1. 1976	28. 1. 1976	
12. TEČAJ ZA ELEKTRIKARJE	Ljubljana	22. 3. 1976	23. 3. 1976	

Ob domu še igrišče

Kranjsko naselje je prav gotovo eno najlepših pa ne samo zaradi modernih stavb, ampak tudi zaradi njene okolice

Prejšnji mesec so v naselju v Struževem svečano otvorili novo športno igrišče, ki bo odslej glavni rekreacijski objekt za naše delavce na tem območju

Zanimivosti iz drugih časopisov

»Komunist«

Opravljalci in diverzanti

Kakšne so družbene korenine, razlogi in motivi opravljanj in klevet?

Predvsem opažamo, da je dosti malomeščanske, egoistične zavisti inferiornih, neumnih in asocialnih osebnosti, ki z opravljanjem samoupravnih socialistično opredeljenih in revolucionarno angažiranih ljudi želijo dokazati svojo »večino«. Opravljalci so tisti, ki drugim lahko vse oprostijo razen tega: da so ti drugi moralno bolj dostojanstveni od njih, bolj načelni in pošteni borci in revolucionarji. To so tisti, ki so pogreznjeni v svojo omejenost in primitivizem in ki organsko težijo k temu, da vse ljudi spravljajo na pritlikavski format svoje osebnosti, na pritlično višino lastne omejenosti in primitivizma. Takšni opravljajo, da bi nadomestili lastno nezmožnost humanega in družbenopolitičnega naprednega delovanja. Takšni umažejo vse, česar koli se dotaknejo: človeka kot osebnost in njegovih družinskih razmer in popolnoma zasebnega področja njegovega življenja.

Takšni širijo v svojem okolju plesnivost asocialnosti in močvirje nečlovečnosti, njihovo obnašanje je družbenopolitično zelo škodljivo in izrazito protisamoupravno. Za dogmatika so vsako ustvarjalno in nesebično angažiranje, vsako ustvarjalnost, vsak boj za delavski družbeni interes, ne pa za interes birokracije, takoj sumljivi in zaslužijo vso negacijo in temeljito opravljanje.

Javnost podzemlja

Če podrobneje analiziramo vsak posamezen primer z najnovejšimi pojavi opravljanja neoporečnih, častnih in poštenih ljudi, borcev za socialistično samoupravljanje, bratstvo, enotnost in enakopravnost naših narodov in narodnosti, za neuvrčenost itd. potem bomo videli, da se za temi spletkami skriva preračunan napor opozicijskih sil, da diskreditirajo eno osebnost in da na ta način vržejo senco na družbeni odnos, za katerega se ta osebnost bojuje, če že ne gre (pogosto pa tudi gre) za neposreden napad na družbeni sistem. Opravljalci tudi takrat, ko je subjektivno in neposredno angažiran s sovražno akcijo, objektivno deluje v tej akciji, ker se s tem, ko širi spletke o poštenih borcih za socialistično samoupravljanje, vključuje v prizadevanja sovražnika, ki mu je do tega, da ljudje zgubijo samozavest, da se pasivizirajo, demobilizirajo, da se širi nezaupanje do socialističnega samoupravljanja, do družbenega odnosa in do politike ZKJ.

Zato morajo biti za organizirane socialistične sile v vsakem okolju, predvsem pa za ZK, opravljanje in poskusi diskreditiranja posameznih voditeljev in vidnih komunistov ter drugih delovnih ljudi in predanih borcev za politiko ZKJ, brezpogojen povod, da se stvari odločno in dokončno razčistijo, da se ugotovi vir intrig in klevet in da se opravljalcem da odgovor, ki ga zaslužijo.

Potujoča skladišča izmišljenih zgodb

Opravljanje niso samo »babje čenče«, ki zaslužijo naš prezir. To ni samo ostanek stare družbe in stare zavesti, temveč tudi kanal in oblika delovanja sovražnih, protisamoupravnih sil, zato jih moramo tako in nikakor drugače politično oceniti.

Zveza komunistov Jugoslavije bije odločen boj za to, da vsak komunist in družbenopolitični delavec nosi odgovornost za lastno delo in obnašanje in da je z vsem svojim bitjem dosleden v boju za izkoreninjenje opravljalkega blatenja ljudi, borcev za uresničevanje smeri ZKJ. Iz zgodovine naše partije vemo, da so frakcije v njej svojčas bile vedno obremenjene tudi s spletkarjenjem in opravljanjem. Iz izkušenj vemo, da so opravljanje, spletke in klevete prvi znanilci, predhodnica in izraz povečanega delovanja informbirojsko-dogmatskih, anarholiberalističnih, nacionalističnih in drugih sovražnih sil. To je še en resen razlog več, da jih neizprosno izkoreninimo, brž ko se pojavijo.

Marko Klem

Kvaliteta se izboljšuje

Tako kot na drugih gradbiščih v Kopru je tudi na gradbišču za novo halo Agrarie urejena prehrana. Kakšna pa je kvaliteta glede na to, da hrano vozijo iz obrata družbene prehrane, pa nam je povedal KLEM MARKO:

»Glede na to, da naše gradbišče ni preveč oddaljeno od obrata družbene prehrane, dobimo kar okusno hrano. Problem pri takem prehranjevanju je predvsem postana hrana. Take tukaj ni, pa se zato ne moremo pritožiti. Kot PK strojnik sem bil že na gradbiščih, kjer je bilo za prehrano mnogo slabše urejeno kot tukaj. Za večje število ljudi je vsekakor bolj težko skuhati. Zato ne vem, kako bodo postregli kar 350 ljudi na zakuski na GR.«

Ko smo mu povedali, da bo hladno kosilo in torej ne bo postano, nam je ob odhodu obljubil, da prav gotovo pride na proslavo skupaj z ženo, ki je tudi zaposlena pri Gradisu.

Prijetni vtisi s prakse

Medtem, ko si po končanem šolskem letu mnogi oddahnejo na vroči obali ali skrivnostnih hribovih, opravljamo drugi počitniško prakso. Kljub negodovanju nekaterih, se mi zdi koristna.

Pri TOZD GE Gradisa v Mariboru sem jo letos opravljala že drugič. Ne morem trditi, da je bil začetek težak. Novi sodelavci so me lepo sprejeli. Bili so pripravljeni, da me, čeprav kot dijakinjo pedagoške gimnazije, povsem seznanijo z delom v glavnem skladišču. Dokaj pestro delo mi je bilo všeč. S prakso sem nasploh zelo zadovoljna. Veliko mi je pomenilo medsebojno razumevanje, odkritost in zaupanje. Vse to danes često po-

grešam ne le med prijatelji, tudi v razredni skupnosti ali nekaterih delovnih kolektivih. Prijetno je delati med ljudmi, kjer vlada tovarštvo, spoštovanje in pomoč sočloveku.

Mislím, da je počitniško delo pomembna obogatitev mladega človeka z novimi spoznanji. Prvikrat se neposredno srečamo z izvenšolskim kolektivnim življenjem in spoznavanjem službenih dolžnosti.

Ne smem prezreti glasila »Gradisov vestnik«, ki me je zelo pritegnil. V njem sem našla veliko vsestranskih zanimivosti. Morda bi bil potreben le nekoliko večji literarni kotiček.

Jožica Rapac

Novi cestno prometni predpisi in prometna varnost IX.

Poglavje o prednosti vožnje na križišču je tako pomembno in obsežno, da je treba o njem veliko povedati. Tokrat bo največ besed posvečenih semaforški ureditvi križišč in ravnanju voznikov ob pomenu teh svetlobnih naprav.

V današnjem prispevku želimo opozoriti voznike tudi na vrsto napak, ki so v določeni okoliščinah lahko zelo nevarne. Recimo vožnja na križišče ob rumeni luči na semaforu. Nič novega, rumena luč na semaforu povsod po svetu in tudi pri nas pomeni prepovedan prehod za vozila, razen za tista, ki se v trenutku, ko se pokaže svetlobni znak od njega toliko oddaljeni, da se ne morejo več varno ustaviti, ne da bi zapeljali mimo tega znaka, za pešce pa prepovedan prehod, razen za tiste, ki so že stopili na vozišče.

V sistemu semaforizacije pri nas, podobno kot drugod v Evropi, se

pred koncem zelenega signala pojavi še rumena luč, oziroma zeleni signal začne pred koncem utripati. To je znak, da bo zelenega signala, oziroma odprte smeri vsak trenutke konec, kar pomeni, da vozniki morajo na to računati in ustavljati svoja vozila že pri rumenem signalu.

KAZNI:

— Z denarno kaznijo od 100 do 500 dinarjev ali z zaporom do 30 dni se kaznuje voznik, ki se na križišču in drugod, kjer je promet urejen s semafori, ne ustavi, ko se pokaže rdeča oz. rumena luč;

— Če je prekršek storil voznik motornega vozila in je bila s tem povzročena neposredna nevarnost za drugega udeleženca v prometu ali prometna nezgoda, se sme izreči tudi varstveni ukrep odvzema voznškega dovoljenja za čas od 30 dni do šestih mesecev.

Marjan Metljak

Graški velesejem ohranja svoje dobro mesto

Velesejmi so važen del instrumentarija podjetnikov, ki pospešuje prodajo, igrajo glavno vlogo v procesu gospodarskega odločanja.

Graški jugovzhodni velesejem lahko z zadoščenjem trdi zase, da je eden tistih, ki prispevajo k boljši prodaji. Tako kot jesenski velesejem 1974 je bil tudi spomladanski velesejem 1975 popolnoma razprodan.

Kar zadeva izglede za jesenski velesejem 1975, je povpraševanje po razstavnih prostorih na prostem in v dvoranah nezmanjšano močno. Dejstvo, da se zlasti številni novi razstavljalci zavzemajo za udeležbo na velesejmu, potrjuje nezmanjšano privlačnost graškega velesejma, ki si je v vsakem pogledu zaslužil ime »model evropskega velesejma za srednje velika podjetja«.

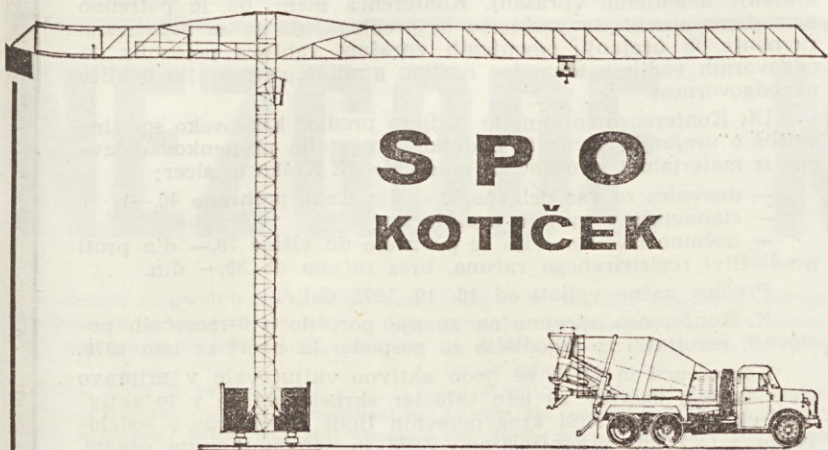
Graški velesejem se ni specializiral glede na material, ampak se je ustrezno prilagodil potrebam gospodarstva (investitorjev) in je svoje vsakokratne strokovne sejme in težišča praviloma in v načelu postavil v službo kupcev, katerih nakupne odločitve so odločilne za uspeh nekega velesejma.

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš Tehnični urednik Matija Krnc. Tisk tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani — Izhaja mesečno

In ta element bo kmalu pripravljen za transport

Tudi iz naših vrst Gradisov nagrajenec

Med dobitniki letošnje Gradisove nagrade je tudi naš član kolektiva tovariš Srečko Ferlič, ki opravlja poklic žerjaverja.

V našem pomlajenem kolektivu ni toliko poznan, toda poznamo ga starejši člani, še bolj pa kolektivi, kjer je delal oziroma dela.

Da ga malo predstavim. Je bolj manekenskega videza po zunanjosti. V notranjosti dober, skromen, pošten delavec. Morda bi zaporedje prejšnjega stavka bilo drugačno in pa začeto z »delaven«. Ravno to, da je delaven, si je zaslužil Gradisovo nagrado.

Njegov življenjepis bi bil po Gradisovem zelo pester. Je tudi starejši član kolektiva, ki je delal na raznih zelo zahtevnih gradbiščih z gradbenim stolpnim žerjavom. Ne samo, da je več tega dela, je bilo mnogokrat od njega odvisno, kako se bo v določenih fazah delo opravilo. Obogaten z izkušnjami, s požrtvovalnostjo in predanostjo je opravil zelo zahtevna dela. Ni bil eden izmed tistih, ki nestrpnost gleda na uro, kdaj bo minil tisti »obvezni delovni čas«. Tudi noč ga ni ovirala, ob kakršnikoli uri je bil na razpolago. Z nekaj teh glavno omenjenih kvalitet tovariša Ferliča se je uvrstil med zbrane za Gradisovo nagrado.

Gradisove nagrade podeljujejo vsako leto. Naj ne bo naš letošnji nagrajenec zadnji. Med nami so še tovariši, ki lahko kandidirajo za tako priznanje. Potrudimo se, da bomo tudi drugo leto imeli nagrajence iz našega kolektiva.

SPO kotičkar

Preko Lipice do Bernardina

Osnovna organizacija sindikata skupnih služb je tudi v letošnjem letu organizirala izlet oziroma ekskurzijo z namenom, da tudi naši »pisarniški« kadri spoznajo delo naših operativcev.

Smer našega izleta je bila tokrat Primorska. Že ob zbiranju pred centralo je bilo razpoloženje prijetno, čeprav je nekaj udeležencev v zadnjem hipu odpovedalo udeležbo. Prostora je bilo tako dovolj in vožnja do Lipice, kjer je bila naša prva postojanka, je kar hitro minila. Poleg obveznega okrepčila v hotelu Maestosa smo si ogledali še svetovno znano kobilarno. Poleg konj za dresuro in ježo smo odšli tudi na pašo. Mi se tu sicer nismo pasli, saj bi potem zmanjkalo trave za konje in kobile, pa bi tako še Lipica propadla. Raje smo si v bližnji samopostrežbi nakupili dobro malico, da smo lahko zdržali do gradbišča na Bernardinu. Tu nas je že pričakoval naš vodič ing. Silvo Erjavec, ki nam je razkazal vse zanimivosti na Bernardinu. Glede na to, da je pred našim obiskom kar nekaj dni skupaj deževalo, je bil namen ekskurzije tudi dosežen. Dodobra smo spoznali, pod kakšnimi pogoji delajo naši operativci. Blato, blato in še enkrat blato nas je spremljalo od vхода na gradbišče pa do taktat, ko smo se dokaj utrujeni posedli nazaj v avtobus. Zato ni nič čudnega, če so si nekateri kar sezuli čevlje, saj bi lahko komu ostal kakšen čevljev še v blatu, toliko ga je bilo. Kljub temu smo videli, da naši delavci pridno delajo, tako da bodo prvi gosti res že naslednji dopust lahko preživeli v hotelih na Bernardinu. Le hotel Pečina, ki je tudi nekoliko bolj oddaljen od celotnega naselja, je izjema zaradi že znanih dodatnih del.

Po strokovnem delu ekskurzije je napočil še tisti družabni del. Ker nam je bilo vreme naklonjeno, smo v Ankaranu, kamor smo se nato odpeljali, izkoristili še zadnje poletne sončne žarke in se malo ohladili v ne preveč toplem morju. Po raznovrstni rekreaciji, od katere naj posebej omenim teniški super dvoboj med ing. Pogačnikom in Jeršanom, ki pa si ga je kljub temu, da je šlo za naslov prvaka centrale, ogledalo le manjše število gledalcev. (Rezultat ni za javnost, čeprav je Jeršan po dvoboju poudarjal, da je važno sodelovati).

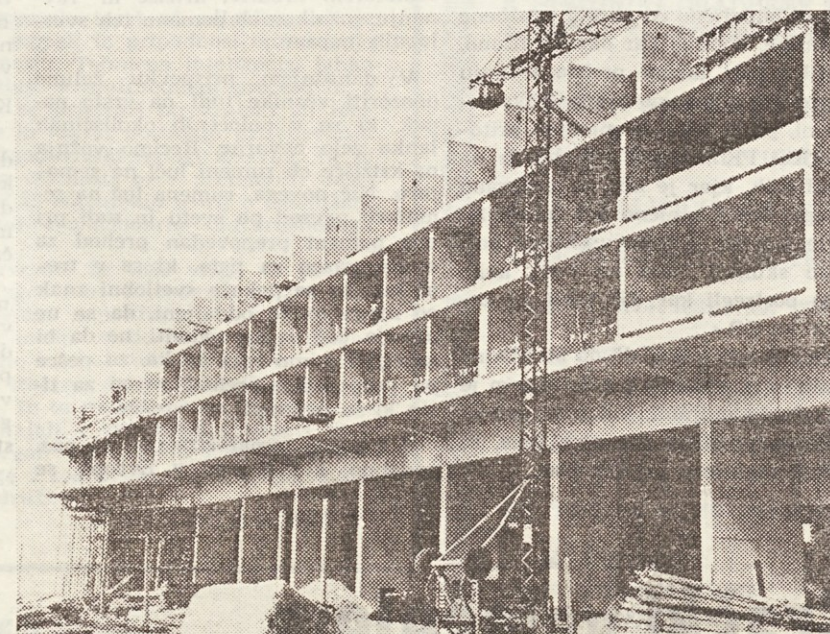
Malce utrujeni od celodnevne pohajkovanja smo se dobili še na zaključku, ki nam ga je odlično pripravil upravnik našega počitniškega doma v Ankaranu. Za tem, ko smo se dobro najedli, smo ob prijetni glasbi še malce zapeli, nekaj popili

in zaplesali. Skratka bilo je prijetno, kar se je pokazalo še posebno ob zaključku, ko smo odhajali, čeprav je bila želja večine da bi še ostali.

Medtem ko je avtobus vozil proti

V Lipici na pašniku

Hotel »Port« je že pod streho

Poživimo delo v mladinski organizaciji

V naslednjem letu bi zveza socialistične mladine na skupnih službah nekoliko bolj zaživela, zaradi tega sem nameraval napisati teh nekaj vrstic, da se vsi mladi seznanimo z dosedanjim delom in seveda tudi z nalogami, ki jih je postavil 9. kongres Zveze socialistične mladine Jugoslavije in Slovenije. Oba kongresa sta odločilno vplivala na novo usmerjenost mladine, njeno nadaljnje delo in udejstvovanje v delovnih organizacijah in na drugih področjih dela, kjer mladi žive in delajo.

V preteklih letih smo večkrat ostajali z delom in prihajali v slepe ulice, vendar so bila naša prizade-

vanja stalno usmerjena v delo in udejstvovanje na čim širšem področju in s tem vplivali na dogajanja v

naši delovni skupnosti. V preteklem obdobju smo si delo porazdelili, tako da so delovale razne komisije, da smo lahko uredili in čim bolj aktivirali mladino, je bila izvedena anketa s katero smo poskušali izvedeti nagajenost vsakega posameznika za določeno delo. Predvsem pa naj bi delo v delovnih komisijah prostovoljno, tako da se tako delo mladih ne veže na neko tipizirano aktivnost, temveč, da je vse bolj urejeno na podlagi iniciative vseh, ki so vključeni v posamezno komisijo. Komisije, ki so bile uvedene in ki se je v njih delo razvijalo, so naslednje:

- za šport in rekreacijo
- za idejno politično in kulturno dejavnost
- za izobraževanje
- za informiranje in stike z ostalo javnostjo in
- za standard.

Seveda pa se je zveza socialistične mladine povezala tudi z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v podjetju in izven nje. Tako je bila povezava najtesnejše vzpostavljena z zvezo komunistov in sindikalno organizacijo podjetja. Naša povezava z ostalimi organi in organizacijami pa je segla tudi do krajevnih skupnosti na področju katere je locirana naša delovna organizacija, povezali pa smo se tudi z ZMS v vojaškem kolektivu kasarne Ljubo Serec. Seveda pa so tudi stiki segali tudi do občinskih in republiških organov in organizacij mladine.

V bodoče pa je naša naloga še bolj aktivno sodelovati na vseh področjih z družbenopolitičnimi organizacijami v sami delovni organizaciji in še bolj aktivno sodelovanje večine mladine v delovnih funkcijah. Zaradi tega apeliramo na vse mlade na skupnih službah kakor tudi v vseh TOZD naše delovne organizacije, da aktivno sodelujejo v delu osnovnih organizacij ZMS in tako uveljavljajo svojo prisotnost v sedanjem političnem trenutku, da s svojo aktivnostjo potrdijo svojo prisotnost in zaupanje, ki je bila dana mladini.

D. MURN

Porast bolniškega staleža

Porast bolniškega staleža v GIP GRADIS nas opozarja z svojim stalnim naraščanjem. Kadrovska socialna služba v skupnih službah je naredila analizo za prvo polletje letošnjega leta in v primerjavi z enakimi obdobjem v lanskem letu je procent bolniškega staleža narasel za 0,32%. To pomeni, da je povprečno vsak zaposleni izostal z delovnega procesa za toliko več (to naj bi pomenilo za vsa obolenja skupaj), stanje se je po posameznih obolenjih različno večalo, skoraj pri vseh pa je opaziti porast. Procentualni porast, izražen

v številu izgubljenih dni, pa je sledeč: lansko polletje je bilo izgubljenih 25.318 dni in 3439 delavcev je болоvalo. Letos sta obe številki močno poskočili in to na 31.644 izgubljenih dni in 4.437 obolelih delavcev. V okviru teh smo samo izgubljeni dnevi in število obolelih na bolovanju do 30 dni, za kar plačuje nadomestilo OD delovna organizacija sama. Vrstni red obolenj se v obeh polletjih ni bistveno menjal, tako da se obolenja pojavljajo v podobnem vrstnem redu:

	% bol. staleža		indeks nesposob.		indeks pogostosti	
	75	74	75	74	75	74
respiratorna obolenja	0,89	0,75	1027	853	163	142
poškodbe izven dela	0,57	0,38	653	440	73	36
bol. lok. sistem. in vez. tkiva	0,47	0,30	546	349	68	49
ostala obolenja	0,47	0,09	438	102	71	31
influenca	0,38	0,14	437	158	74	25
poškodbe na delu	0,34	0,50	391	576	32	74
prebavna obolenja	0,34	0,28	319	324	48	54
urogenitalna obolenja	0,17	0,16	103	181	22	20
bolezni kože in podkožja	0,12	0,49	143	569	20	65
živčne bol. in čutil	0,12	0,16	136	187	22	24
Skupaj	4,21	3,89	4839	4485	679	624

Naraščanje bolniškega staleža delavcev, zaposlenih v Gradisu, je verjetno nastalo zaradi tega, ker niso bili dovolj navezani stiki z zdravstveno službo. Kontrola delavcev v staležu pa je bila tudi zanemarjena in s tem hkrati pomoč ali dajanje navodil za boljše zdravljenje. V drugem polletju tega leta pa je to bolj steklo, saj hitro rešujemo tudi

vprišanje standarda, zaposlenih n.pr. stanovanjske probleme (kmalu bomo odprli samski dom). Letovanje delavcev je bilo že od sedaj organizirano, poskušali pa bomo na letovanje še bolj pritegniti tiste delavce, ki delajo na težjih delovnih mestih. Poskrbeti bo treba za zadostno rekreacijo in dobro prehrano na samem gradbišču pa tudi v domovih.

Sklepi 4. seje konference OOS GIP Gradis Ljubljana

(nadaljevanje s 3. strani)

V. Za namen, da se poživi delo komisij za samoupravno delavsko kontrolo sindikalna konferenca skliče sestanek predsednikov teh komisij. Za sestanek naj predsedniki pripravijo poročila o delu komisij, da bi na tej osnovi sprejeli skupne usmeritve za nadaljnjo aktivnost.

VI. Da bi opredelili vlogo in naloge organa samoupravne delavske kontrole na ravni podjetja imenuje konferenca posebno delovno skupino v sestavi Vinko Kolet, Rajko Zupančič in Marjan Herbec. Komisija ima nalogo pripraviti osnutek poslovnika o delu omenjenega organa in predlog delovnega programa. Komisija naj se pri tem poslužuje tez, ki jih je v ta namen pripravil RSZSS in so objavljene v prilogi Delavske enotnosti »Sindikati« št. 5/75.

VII. Pregled aktivnosti OOS obravnavan na konferenci služi za nadaljnje usmerjanje dela konference in njenih organov, obenem naj OOS spodbudi k učinkovitejši prisotnosti predvsem na področjih, ki so doslej bila zanemarjena.

VIII. OOS JE Krško se dalj časa ukvarja z vprašanjem nastanitve in prehrane delavcev na tem gradbišču. Ugotavlja, da koordinacija med TOZD na tem področju ni najboljša in je vse preveč prisoten individualen nastop posameznih TOZD in tudi takšno urejanje omenjenih vprašanj. Konferenca meni, da je potrebno nemudoma urediti te probleme in predlaga, da se za neustrezno ravnanje ob urejanju omenjenih vprašanj zahteva pojasnila od odgovornih vodilnih tovarišev na tem gradbišču oz. se jih pokliče na odgovornost.

IX. Konferenca sprejme in podpira predlog kadrovske socialne službe o urejanju terenskih dodatkov in ostalih prejemkov delavcev iz materialnih stroškov za gradbišče JE Krško in sicer:

- dnevnic za vse delavce 50,— din (cena prehrane 40,—)
- stanovninje v naselju brezplačno
- nočnine izven naselja se povrnejo do višine 70,— din proti predložitvi registriranega računa, brez računa do 35,— din.

Predlog začne veljati od 16. 10. 1975 dalje.

X. Konferenca sprejme na znanje poročilo o 9-mesečnih poslovnih rezultatih in izhodiščih za gospodarski načrt za leto 1976.

Konferenca in OOS se bodo aktivno vključevale v pripravo gospodarskih načrtov za leto 1976 ter skrbela, da bo v to aktivnost vključen čim širši krog delovnih ljudi. OOS bodo v sodelovanju z OO ZK, organizacijami ZSM in samoupravnimi organi, organizirale in vodile razpravo o osnutkih gospodarskih načrtov za leto 1976.

XI. Izdelati je potrebno program razgovorov predsednika in sekretarja konference s predstavniki DPO, samoupravnih organov in vodstva TOZD. Na teh razgovorih bi obravnavali predvsem naslednja področja:

- organizacijska problematika sindikata, delovanje sindikalnih skupin, aktivnost in vloga sindikalnih poverjenikov, ostali pogoji za normalno delo OOS
- opredelitev vsebine dela OOS, ki se nanaša predvsem na vprašanja samoupravne organiziranosti, poslovanje TOZD, delovanje organov samoupravne delavske kontrole, vprašanja standarda delavcev itd.
- izmenjava mnenj o dosedanjem delu ter vlogi in nalogi konference OOS v prihodnjem obdobju
- programi dela OO in aktivnostih teh v pripravah na bližnje letne konference OOS
- v OOS TOZD Celje in TOZD Nizke gradnje bi se posebej pogovarjali o ustanovitvi sindikalnih podoborov v Sošanju oz. na gradbišču SD-2.

Podrobnejši program, oz. urnik razgovorov bo predsednikom OOS posredovan s posebnim dopisom.

XII. Organizacijo zimskega športnega dne Gradisa prevzema TOZD GE Celje. K pripravam na organizacijo je potrebno pristopiti takoj. V organizacijo je možno po dogovoru vključiti tudi TOZD GE Ravne.

XIII. Konferenca pooblašča tov. Jeršana, da zastopa sindikalno organizacijo podjetja na razpravi v zvezi z izplačevanjem OD tov. Tursunoviču začasno zaposlenega v Zvezni republiki Nemčiji sicer člana TOZD GE Koper. V primeru odsotnosti tov. Jeršana konferenca pooblašča za zastopanje sindikalne organizacije podjetja na omenjeni razpravi še tov. Strajnska Janka in tov. Božnika Karla.

Tesno povezani s krajevno skupnostjo

Naša delovna organizacija je že leta nazaj znana, da ne živi sama zase in za svoj dobiček, ampak tudi s svojimi kraji in krajevni skupnosti. To velja za vse naše TOZD po Sloveniji in tudi tiste v Ljubljani.

Prejšnji mesec so se prav v Ljubljani sestali predstavniki Gradisa in Krajevne skupnosti Stari Vodmat; med njimi so bili predsednik KS Stari Vodmat Andrej Mlinar, predsednik SZDL dr. Franc Kozjak, tajnik krajevne skupnosti Ludvik Kreč, direktor splošne službe v skupnih službah Rajko Zupančič, direktor TOZD GE Ljubljana ing. Štefan Mesarič, predsednik OOS GE Ljubljana Martin Koler, sekretar OOK GE Ljubljane Rudi Keršič, predsednik delavskega sveta GE Ljubljane Martin Golnar, predsednik sveta skupnih služb Milka Kloboves in predsednik RO SGDS Lojze Cepuš.

Predstavniki Starega Vodmata so izrazili vso pohvalo za naše dosedanje sodelovanje in tudi pomoč ter nam izročili priznanje, da bi nas to spodbudilo za povezovanje tudi v naslednjem obdobju.

Zmagovalna ekipa: Pukl (vodja), Igrec F., Kantančič, Jedjud, Igrec J., Strnat, Štefan, Mihajlec, Hasan, Mihin

Prvi v Krškem

V Krškem je občinski sindikalni svet organiziral tekmovanje v nogometu. Tekmovanja se je udeležilo 13 ekip, med njimi tudi ekipa Gradisovcev s krškega gradbišča. Naši so se dobro odrezali, saj so osvojili prvo mesto. Povedali so, da je bila najhujša tekma tista med Metalno

in Gradisom, no, kljub konkurenci pa so naši vseeno osvojili pokal in denarno nagrado. To tekmovanje je bila prijetna poživitev aktivnosti naših delavcev v prostem času in sklenili so, da bodo morali v bodoče organizirati več takih in podobnih srečanj.

Gostovanje Gradisovcev v Frankfurtu

Na povabilo TSV Ginnheim Frankfurt, Kegljarske sekcije, so kegljači in kegljavnice Gradisa nastopili dne 25. 10. 1975 proti omenjenemu klubu v disciplini moški 8 x 200 in ženske 6 x 100.

Moška ekipa je zmagala z rezultatom 6863 : 6496, ženska ekipa pa je izgubila z rezultatom 2416 : 2245. V moški ekipi je bil najboljši Česen Anton, ki je izboljšal tudi rekord kegljišča z 839 podrtimi keglji. Pri Nemcih pa je bil najboljši Keil Volker z 874 podrtimi keglji. Pri ženski ekipi je bila najboljša Satler Ančka z rezultatom 400 podrtimi keglji, dočim je bila pri domačinkah najboljša članica nemške državne reprezentance Schuhmann Lila s 407 podrtimi keglji.

Moška ekipa kluba Ginnheim Frankfurt je prvak pokrajine Hessen.

Naslednji dan pa je bilo srečanje z rojaki, ki so na delu v Frankfurtu in so organizirani v Slovenskem kulturno-prosvetnem društvu Sava v Frankfurtu in sicer s kegljači iz Liha. Na srečanju, ki je bilo zelo pri srčno in seveda tudi zelo domače, so bili navzoči generalni konzul v Frankfurtu Radič Vasilje, konzul Kočar Magda, direktor Jugokomore Marič Zdravko in direktor Ljubljanske banke v Frankfurtu Cesar

Franc. V odsotnosti predsednika društva Save, Jošt Jožeta, je vse prisotne pozdravila neumorna tajnica društva Daniela Žula. Društvo Sava je organizirano od leta 1972 in trenutno je v društvu ca 300 članov.

Naši rojaki so izrazili željo, da bi bilo prav, da v bodoče poleg kulturnih delavcev v sodelovanju s Slovensko izseljeniško matico gostujejo tudi športniki, predvsem iz tistih panog, ki so športno rekreacijske.

Oba srečanja naših kegljačev je organizirala zelo dobro TOZD Gradis Frankfurt s tovarišem Gasperšičem Jožetom in njegovimi sodelavci. M. A.

Iz vojske nam pišejo

Pri Gradisu sem se izučil za KV zidarja. Po končani šoli pa sem šel na odsluženje vojaškega roka. Sedaj sem v Puli in kmalu se bom vrnil v kolektiv. Pozdravljam vse v kolektivu Gradis.

Ramo Mujkič
V. P. 1159/93c VE-7
32002 PULA
Istra

Oglašam se iz Skopja, kjer služim vojaški rok. Imam se kar dobro, vendar je bilo vseeno lepše v službi.

Lepo pozdravljam celoten kolektiv Gradisa, posebno pa še sodelavce iz GE Ljubljana in gradbišča, kjer sem bil zaposlen pred odhodom v JLA.

Aleš Hočevar
V. P. 5812/4-C
91002 SKOPJE

Nahajam se v Batajnici, kjer sem pri vojaki. Rad bi pozdravil vse iz Gradisove enote na Jesenicah, posebno pa še sodelavce na gradbišču v Anhovem in Velimira ter Peika Obrenoviča.

Vaso Stankić
V. P. 9853-61
11274 BATAJNICA

Aleš Hočevar

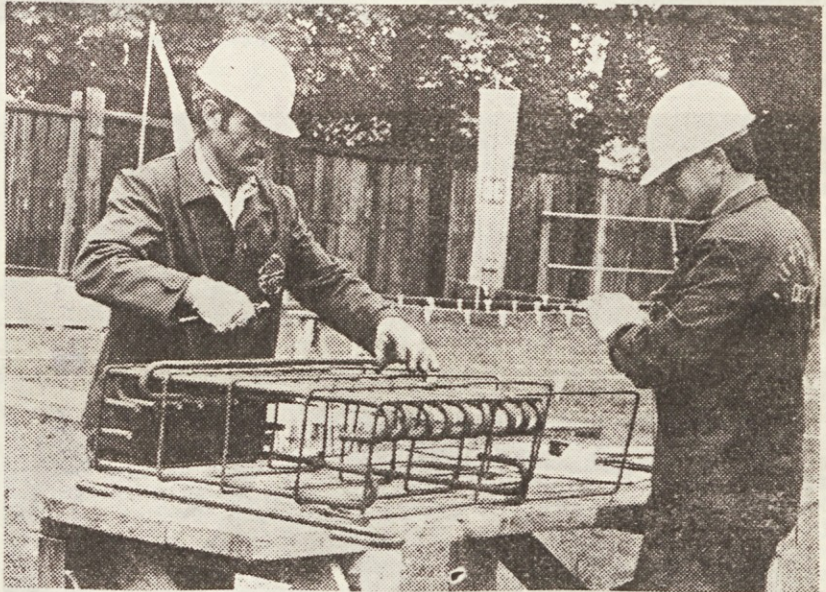
Vaso Stankić

Slovenski športniki na SIGJ 75

Gradisovci med defilejem na SIGJ 75

Železokrivci so imeli na SIGJ zahtevno delo

NEZGODE NAS OPOZARJAJO

V mesecu avgustu 1975 se je pri delu poškodovalo 41 delavcev, na poti na delo in z dela pa so se poškodovali 3 delavci.

TOZD Celje (6 poškodb)

Tomič Dragan, vajenec - Imenovani je delal z delavci, kateri so rušili dimnik. Ker se kljub opozorilu ni pravočasno odstranil pod streho, mu je padel na čelo in na levo roko košček betona.

Krstnik Alojz, KV zidar - Pri normalnem sestopu z delovnega odra je imenovanemu počila žila na levi nogi.

Polanec Ivan, KV železokrivec - Pri vezanju armature se je nabodel z žico v dlan leve roke.

Sojkič Hamdo, PK tesar - Pri prekućniku za presipanje betona v posodo od žerjave je padel kos betona (ca. 0,5 kg) in udaril imenovanega po levi roki. Beton je padel z dimnika.

Kozarac Kemal, NK delavec - Pri menjavi lomilne konice na kompresorskem kladivu si je imenovani poškodoval dlan desne roke.

Alič Rasim, NK delavec - Pri razopazevanju stebra mu je stranica opaža, ki je spodrsnila sodelavcem iz rok, poškodovala stopalo leve noge.

TOZD JESENICE (7 poškodb)

Strmec Benjamin, PU tesar - Ko je imenovani obžagoval krajnike, mu je pri držanju lesa spodrsnilo in si je vžgal dva prsta, kazalec in sredinec desne roke preko nohtov.

Mukič Fehim, KV tesar - Pri montaži podporne konstrukcije za ploščo na koti + 9,50 m je imenovani zdrsnil z delovnega poda in padel ca. 9 m v globino ter si pri tem poškodoval prsni koš.

Zekan Abas, NK delavec - Pri opaževanju stene je pri zabijanju žičnika s kladivom zadrl v svoj palec na levi roki in si ga ranil.

Čekič Marko, NK delavec - Pri izsekavanju opečnega zidu na »A« lestvi se je lestev sestavila in je omahnil na tla ter se udaril na hrbet.

Mahmuljin Šefik, PU zidar - S sodelavcem sta odstranjevala dva ploha, ki sta tvorila pokrov nad odprtino v plošči. Pri prenosu tega pokrova pa je delavec padel skozi to odkrito odprtino, katero je sam odkril, v globino ca. 8 m.

Popović Radislav, NK delavec - Pri prenosu kabla se je imenovani spotaknil in padel na cevi, ki so bile ob poti. Udaril se je v levo roko, nogo in rebra na levi strani telesa.

Milivojac Svetlo, KV strojnik - Imenovani je pri prvem transportnem traku separacije med obratovanjem čistil in popravljal trak. Pri tem pa mu je zaradi nepazljivosti spodrsnilo in desna roka je prišla med valje, tako da si je zlomil podlaktico.

TOZD KOPER (2 poškodbi)

Zadravec Stjepan, NK delavec - Imenovanemu se je med vožnjo na delo pri križišču Ankaran pretrgala veriga in mu blokirala zadnje kolo mopeda P12, tako da ga je vrglo na rob cestišča.

Gragorovič Josip, KV tesar - Pri prenosu ploha je imenovani zgubil ravnotežje, se nabodel na štrleče sidro iz plošče in si poškodoval stopalo na levi nogi.

TOZD LJUBLJANA (3 poškodbe)

Nahtigal Anton, KV tesar - Pri montaži gradbene barake mu je spodrsnilo, tako da je padel in si polomil rebra.

Stančević Dušan, NK delavec - Pri razopazevanju betonskih temeljev je imenovani povlekel z ruvačem opažno tablo, v kateri je bil žebelj. Tabla se je hitro odstranila od betona in pri tem ga je zadela na levo nogo.

Lukič Borislav, PK delavec - Imenovani je vlekel žico. Pri tem mu je le-ta spodrsnila, tako da je padel in si poškodoval levo roko.

TOZD LJUBLJANA-OKOLICA (3 poškodbe)

Karamovič Huso, NK delavec - Pri demontaži betonskega okna si je odrgnil levo roko.

Kovačević Huse, NK delavec - Imenovani je mešal malto. Za to delo je potreboval lopato, ki je bila na mestu, kjer so bile zložene stojke. Ko je potegnil lopato izpod zloženih stojk, mu je ena od teh padla na prst roke in ga poškodovala.

Baltić Suad, NK delavec - Pri dodajanju opeke na delovni oder mu je odlomljen komad opeke padel na levo ramo.

TOZD MARIBOR (7 poškodb)

Rogina Emerik, KV strojnik - Med praznjenjem jeklene posode z betonom je imenovani z desno roko udaril po posodi in si pri tem poškodoval palec.

Hrženjak Janko, PK delavec - Imenovani je prenašal armaturne mreže z deponije do mesta vgraditve, pri čemer je padel na desno stran kolka ter si ga poškodoval.

Valentič Stanko, NK delavec - Pri razkladanju elementov je imenovani stopil na pokrov avtomobila škatle za akumulatorje, pri čemer se mu je vdrla, tako da si je zvil nogo v gležnju.

Kovačič Stjepan, PK tesar - Imenovani je s sodelavcem podlagal z lesom opaže na beton. Ker je prepozno odstranil roko, mu je stisnilo mezinice in prstanec na levi roki.

Švenda Franjo, KV zidar - Imenovani je na delovnem mestu dvakrat pičil neke vrste mrčes na levo roko nad dlanjo in je dobil zastrupljenje.

Munda Franc, PK tesar - Na poti v službo je padel z mopedom in si poškodoval desno koleno in levo nadkolenico.

TOZD RAVNE NA KOROŠKEM (1 poškodba)

Prijava nesreče pri delu še ni dostavljena.

TOZD NIZKE GRADNJE MARIBOR (2 poškodbi)

Krelj Ivan, KV tesar - Poškodovani je s pomočjo sodelavcev odstranjeval vitelj. Ker je bil ta pritrdjen z vijaki, ga je bilo treba odviti. Ker pa je bil zalit s cementnim mlekom, ključ za odvijanje ni šel na vijak, je imenovani udaril po tem vijaku in pri tem dobil drobec v levo oko.

Omerović Safet, PK tesar - Pri popravljanju žične vrvi na gradbišču se je zbedel v prst desne roke.

TOZD KO LJUBLJANA (1 poškodba)

Janša Vinko, VK ključavničar - Pri nakladanju v deponiji je imenovanemu stisnilo prstanec desne roke.

KO MARIBOR (1 poškodba)

Prijava nesreče pri delu še ni dostavljena.

TOZD LJO SKOFJA LOKA (1 poškodba)

Begić Asim, PU delavec - Pri doziranju hlodov na žagi mu je hlod stisnil levo nogo ter poškodoval stopalo, ker se ni pravočasno umaknil, ko so se hlodi porušili.

TOZD OGP LJUBLJANA (4 poškodbe)

Nedić Nedo, NK delavec - Imenovani je pri posebni enoti VELO napenjal žico Ø 3 za YU nosilce, in sicer na predna-

peti progi v bližini sidrišča montiral stremena. V času montaže je ena izmed žic popustila iz sidrišča in ga udarila v gleženj leve noge.

Pleša Milan, PK betoner - Imenovani je v skupini delavcev nakladal vinogradniške drogovalne na viličar. Pri ročnem prekladanju vinogradniških drogov se je skupina kolov iz paketa podrla, tako da ga je eden zadel na stopalo desne noge.

Plič Milorad, PK sofer - Imenovani je demontiral defektno kolo pri kombiju, Z izvijajem je odstranjeval rozeto na kolesu, da bi mogel demontirati kolo. Pri tem mu je izvijajec zdrsnil po rozeti in se zabodel v kazalec desne roke.

Krašnikovič Stevan, elektrovarilec - Pri napenjanju žice Ø 5 za ograjne stebričke na V. ploščadi ga je odrezani konec žice udaril po vekli levega očesa.

TOZD SPO LJUBLJANA (3 poškodbe)

Kirbiš Marjan, KV sofer - Pri sestopu z lestve na zadnjem delu vozila (avtomikser) mu je zaradi mokrih prečk na lestvi spodrsnilo in je trdo stopil na tla, pri tem pa si je poškodoval gleženj leve noge.

Uličnik Alojz, KV strojnik - Pri demontaži avtogume je ista odskočila in da ne bi udarila imenovanega, je le-ta odskočil in se pri odskoku udaril z nogo v varilni aprat, tako da si je poškodoval piščal leve noge.

Podgoršek Julij, sofer - Pri razkladanju nosilcev je odpenjal žično vrv na prikolici. Vsled slabega vremena in mastnih čevljev mu je spodrsnilo in se je udaril z levo stranjo hrbta ob prikolico.

TOZD ZELEDOKRIVNICA (6 poškodb)

V tem mesecu ni bilo zabeleženih nezgod pri delu.

Bojan Bambič

*Še kratka
foto-reportaža
s proslave
30-letnice
podjetja na GR*

Dobili bomo računalnik

Kot vsekada, bomo tudi v Gradisu dobili nov sodoben elektronski računalnik. DS podjetja je ta sklep že sprejel, tako da sedaj že zbiramo informativne ponudbe, da bi se lahko na osnovi teh odločili za najboljšo varianto. Tudi vprašanje prostorov je rešeno, saj so načrti za nadzidavo nad upravno stavbo OGP že v delu. Kje bo nov Gradisov elektronski računalniški center stal, se torej že ve, odločitev o tipu računalnika pa bo padla že konec letošnjega leta. Pridobiti ali vzgojiti pa bo treba še potrebne strokovnjake, ki bodo računalnik zalagali z delom. Zaradi izredno velike brzine obdelave podatkov je potreben cel štab ljudi različnih kvalifikacij. Ena skupina skrbi za prevzemanje dokumentacije, pripravo podatkov v obliko primerno za obdelavo na računalniku, za računalniško obdelavo, pripravo rezultatov obdelave in razpošiljanje uporabnikom. Druga skupina pa pripravlja organizacijske postopke za zajemanje podatkov in obdelavo ter priprava programov: to je navodil računalniku, kaj naj dela. Za uspešno opravljanje dela, ki smo ga postavili v drugo skupino, je potrebno poleg temeljitega poznavanja računalništva, ravno tako temeljito poznavanje trenutnih organizacijskih postopkov, delovne problematike ter sodobnih organizacijskih metod in postopkov. Ker takih ljudi praktično ni, jih je potrebno vzgojiti. Ta čas pa se precej zmanjša, če človek pozna sedanjo problematiko in težnje po nadaljnjem razvijanju informacijskega sistema. Take ljudi pa v Gradisu že imamo. Poleg teh pa imamo tudi mlade perspektivne strokovnjake, ki so študij na rednih šolah že končali, želijo pa se še naprej izobraževati na področju računalništva.

Januarja prihodnje leto se bo formaliziral oddelek za avtomatsko obdelavo podatkov, kar pomeni da bomo potrebovali precej novih moči.

Razmislite, morda ste ravno vi tisti sodelavec, ki ga potrebujemo, zato se kar prijavite na razpis, ki je objavljen.

Kdor molči, pomeni, da pritruje.
(Bonifacij)

Kdor druge žali, sebe ne štiti.
(Leonardo da Vinci)

Pametnega človeka ne moreš užaliti.
(Seneca)

»Ze res,« pravi Skot, »imam pa vžigalnik.«

V vseh stvareh je treba misliti na konec.
(La Fontaine)

Ljubezen ni nikdar tako močna kakor takrat, kadar čuti, da odhaja tja, kjer bo trpela.
(Reulgent)

Človek vidi resnico iz lica v lice samo dvakrat: v ljubezni in v smrti.
(Schure)

Bolest, katero povzroči ljubezen mora ozdraviti samo ljubezen.
(Rey)

Ljubezen je močna kakor smrt.
(Salomon)

Trije temelji znanja so: mnogo videti, mnogo študirati, mnogo trpeti.
(Ugo Foscolo)

Še dva posnetka s slavnostne seje delavskega sveta, na kateri smo prejeli visoko priznanje